

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 22. (82.) ÉVF. • 4. SZÁM • 2012. ÁPRILIS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Csak az emberség

■ Emberöltőnyi időt járunk be a virágvasárnapi öröm-nekilendüléstől, a nagycsütörtöki megtagadáson, a nagypénteki eltiportatáson át a húsvét utáni remény-éledésig. Irányítói és elszenvedői vagyunk az életnek, ítélkezők és megítéltek. Ma ünnep-pálmaágon lépdelünk, holnap megtagadtatunk, ma letiporva állunk, holnap újra reménykedünk. Ebben az örökös felemelkedés–zuhanásban, munkálkodásunkban, éj-

jeli felriadásunkban, reggeligvirrasztásunkban, életakarásunkban mi ad erőt?

Egyedül az emberség.

Ezernyi szállal összeforrt sorsunkban forog az idő kereke. Nincs győztes és vesztes, csupán az ÉLET sérül, ha embert, jelent és jövendőt nem emberséggel ítélünk meg.

Az ÉLET csak ott marad meg, ahol a mély érzésű, jézusi ember munkálkodik.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

- 1 Az emberi tavasz
- 3 Sípokba zárt történelem
- 9 Leheletnyi kikeletti lendület
- 18 Tavaszi öröm
- 19 Kedvességgel versenyeznek az unitárius egyletesek

„Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem!” (Zsolt 51,12)

Az egyház hírei

■ Március 12-én került sor az **Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa** által meghirdetett teljes- és félmunkaviszonyú egyházi munkakörökre jelentkezők meghallgatására és pályázatuk elbírálására. A meghirdetett tisztségek betöltésére az alábbiak szerint történt a jelentkezés és elbírálás:

Püspöki titkár – jelölt: Pap Mária. Az elnökség hallgatta meg és javasolta az állás betöltésére az Egyházi Képviselő Tanácsnak (a továbbiakban EKT)

Fejlesztési előadótanácsos – jelölt: Szabó László. A vizsgáztató bizottság Szabó Lászlót javasolta az EKT-nak a fejlesztési előadótanácsosi állás betöltésére.

Hitéletfejlesztési és missziói előadótanácsos – jelöltek: Demeter Sándor Lóránd, Jakabházi Béla Botond, Orbán Erika és Székely Kinga Réka. A vizsgáztató bizottság, az elért pontszám alapján Székely Kinga Rékát javasolta az EKT-nak a hitéletfejlesztési és missziói előadótanácsosi állás betöltésére.

Médiareferens – jelöltek: Bardócz Sándor, Maksay Magdolna és Márkó László. A vizsgáztató bizottság, az elért pontszám alapján Márkó Lászlót javasolta az EKT-nak a médiareferensi állás betöltésére.

A meghirdetett tisztségekre való alkalmazást az EKT következő üléséig felfüggesztette.

■ Március 15-én a **Magyar Arany Érdemkereszt**tel jutalmazták **Pataky Józsefet**, az elmúlt két évtizedben kifejtett, a II. világháborúban elesett honvédek nyughelyének és személyének azonosítása, valamint hőseink emlékének méltó ápolása érdekében végzett munkájáért. A Tordai Honvéd Hagyományörző Bizottság elnökeként 53 települé-

sen végeztek kutatásokat, amelyek eredményeként 2473 nyughelyet, illetve elesett honvédet azonosítottak, 37 helyszínen állítottak emlékművet és több száz jelzett katonasír ápolását biztosítják. Pataky József 2004–2008 között a kolozs-tordai unitárius egyházkör felügyelőgondnoka volt. A kitüntetést Szilágyi Mátyástól, Magyarország kolozsvári főkonzuljától vehette át a Kolozsvári Magyar Operában.

Nagy László lelkész, egyházi főjegyző a marosvásárhelyi kulturális és közösségi élet áldozatos és folyamatos támogatásáért, az erdélyi közügyek melletti kiállásáért, eredményes gyülekezet-építő és esperesi munkásságáért Csíkszeredában vehette át a **Magyar Érdemrend lovagkeresztjét**.

■ Március 27-én a **Bodor Péter Művelődési Egyesület** szervezésében az erdőszentgyörgyi Europe Direct információs központ termében vetített képes beszélgetésre került sor **Bözöd jelené és múltja** témájában. A beszélgetésben Zsemberovszky Márta Egyesült Államokból áttelepült tanár, Fazakas Levente unitárius lelkész, bözödi lakosok és meghívottak vettek részt. A jelenlevők megemlékeztek Bözödi György íróról is, akinek jövőben lesz születésének 100. évfordulója.

HALOTTUNK

Id. **Dobos Albert**, a kedei egyházközség gondnoka, 2012. március 3-án, életének 75. évében hirtelen elhunyt. A Székelykeresztúron élő és a helyi unitárius egyházközség életében tevékeny szerepet vállaló presbiter és kórustag évek óta felvállalta a kedei kis gyülekezet gondnoki teendőit. Otthona a kedei elszár-

mazottak központi találkozási helyévé vált. Távozásával nagy úrt hagyott nem csak szerető családjá szívében, hanem a kedei közösség életében is. Pihenése legyen csendes, emléke áldott.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A **Székelyudvarhelyi Közösségi Alapítvány** és a **Project Harvest Hope** újra meghirdeti az **Unitárius Közösségi Alapot**.

Az Unitárius Közösségi Alap egy 40 000 dolláros támogatási program, amely az Erdélyben élő **vidéki unitárius közösségeknek** szól. Olyan településeken levő civil szervezetek és kezdeményezési csoportok pályázhatnak, ahol valamilyen szervezeti formájú unitárius egyházközség létezik.

A támogatás egyik fő célja a közösségépítés, ezért kiemelten fontos a pályázók ez irányú elkötelezettsége, illetve az, hogy a projekt megvalósítását helyi partnerségek kialakítására alapozzák szervezetekkel, intézményekkel, vállalkozásokkal, önkéntesekkel, és helyi erőforrásokat is mozgósítsanak.

A maximálisan megpályázható összeg **16 500 lej pályázatonként**. A pályázóknak minimum **20%-os önrészt** kell felmutatniuk. Ez az önrész lehet nyersanyag, eszköz, önkéntes munka és pénzbeli hozzájárulás kombinációja.

A pályázáshoz szükséges szándéklevél beküldési határideje **április 23**. A szándéklevélhez szükséges formanyomtatványt a **program@szka.org** email címen lehet lekérni.

Bővebb információért folyamodjanak Péter Attila programkoordinátorhoz:

telefon: **0745-495392**
elektronikus posta:
program@szka.org

Az emberi tavasz

VERESS
FERENC
LÁSZLÓ

Néhány napja még más volt a levegő, más volt a föld, más volt az ember... De mindez szinte észrevétlenül, mégis megdöbbentő gyorsasággal megváltozott. Felcsillant a fény, de ez már másfajta világosság, ez már melegít. Más a felkelő Nap árnyalata, és más a lenyugvó Nap visszaverődő vöröse. A hosszú tél illata eltűnt, a csipős hideg helyett a lassanként sarjadó fű illata sejthető. És persze az égő avar, száraz gaz maró füstje.

Mert tavasz ide vagy oda, bizonyos emberi szokások soha nem tűnnek el. A meggondolatlan viselkedés, a szándékos vagy véletlen, de károkat okozó hanyagság csak néhány példa. Nincsen olyan nap, hogy fel ne lobbanna egy vadul terjedő tűz, és ne terjedne meglepő gyorsasággal. Természetesen mindenki tudja, hogy ez a gyakorlat sem nem helyes, sem nem törvényes, de hát ugye néha megtörténik...

A Kis-Küküllő alsó szakaszának falvaiban megmaradt a szőlőművelés régi módja. Az ipari méretű modern farmok mellett a kisebb-nagyobb családi parcellák is megvannak. Javarésze túlélte a kollektivizálás évtizedeit, és visszajutva régi tulajdonosa birtokába még mindig terem. Ezek a régi vagy épp újabban telepített szőlősök tükrei a mostani viszonyoknak. Télen a karók kelnek lábra, a huzalok vándorolnak a környék ócskavas-begyűjtő központjaiba. Tavasszal viszont a tűz a veszély. Kívülről, a pusztá domboldalokról bekerülhet egy kósza lángnyelv. Évek munkája mehet kárba a megperzselt gyümölcsfával vagy szőlőtőkével.

És mégis itt a tavasz. Megmozdul a természet. Megmozdul az ember. Megmoccan az emberi lé-

lek. Lassan, szinte észrevétlenül, de mégis beindul, újraindul egy folyamat, amely összhangban a természettel a nyitás, a fejlődés felé vezet. Ha lassan is, ha megmegtörpanva is.

Mert bizony idebent, emberi lelkünkben is tombolnak vadtüzek. Lángol az avar, a felgyülemlett és lerakódott sok-sok gond, feszültség, csalódás. Füstölög jó ideje a csalódások, az önvád, a re-

Mi az, ami az élet döntő pillanataiban a legfontosabb, és Ki az, Aki leginkább számít? Könnyűvé lesz a válasz akkor, ha húsvét környékén felidézünk néhány jól ismert igazságot. Olyan alapvető, egyszerű gondolatot, amelyet elődeink nemcsak ismertek, de be is tartottak, a mindennapi élet sikerei és veszteségei, a lelki élet derűs és megpróbáló pillanataiban egyaránt.

„Az pedig az örökélet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent.” (Jn 17,3a)

ményvesztés parazsa. Fojtó füstként lehetlenít el sokakat a mindennapi élet bizonytalansága, a fenyegető vagy már valós munkanélküliség, a halmozódó anyagi terhek. Mindegyikünk megélte, átérezte mindezt – több-kevesebb lelkierővel –, és a maga emberi módján kereste a megoldást. Volt, aki anyagi és lelki téren egyaránt a modern, csillogóan csábító kirakat-világ felé fordult. Volt, aki bezárkózva a látszólagos védelem pajzsa mögé a megkeseredést kockáztatta. Más a teljes elszakadás mellett döntött, mindattól, ami fizikai és szellemi ott-hont jelent.

Néha megtörtént és megtörténik az is, hogy mi magunk okozunk ilyen veszélyes helyzeteket saját vagy embertársunk életében. A legjobb szándék mellett is egy elejtett szó, egy félreértett vagy félremagyarázott gesztus már elindíthatja a lángot. Szenvedést, kiábrándulást, pusztítást okozhatunk magunknak vagy másoknak. Ilyen helyzetben már nem kerülhetjük el a választás kényszerét.

„Az pedig az örökélet” – cseng vissza a jézusi gondolat ebben a mostani időben, azzal a természetes egyszerűséggel, ami csak a legtisztább eszméknek a jellemzője. Mindenkori gondok, fájdalmak, örök emberi gyász és ellentétük, a felcsillanó remény, szeretet, jóság ott van e néhány szó mögött. De ott van a számkra oly fontos unitárius hit alapvető igazsága, Isten ismerete. Ha távolinak, ha elérhetetlennek látszik néha, nézzünk szét a természetben, és meglátjuk, megismerhetjük minden egyes sarjadó fűszálban, rügyben. Megismerhetjük a pusztuláson felülemelkedő életben, minden egyes teremtmény létében. Vagy emberi lelkünkbe tekintve megismerhetjük mindenik emberséges gondolatban, a szeretetre és jóságra való képességben.

Húsvét környékén hogyan próbálunk készülni fogadására, megélésére. Egyszerűen csak Isten végtelen jóságára, szeretetére gondolva, azt megismerve. Tegyük ezt magától értetődően, hitünk szerint, helyesen.

220 éve született nagyernyei Kelemen Benő

Ne vonakodj szántóvető lenni

NEMES GYULA

■ A Kelemen család Nagyernyében a 17. század elején több ágban élt. Az egyik ilyen nevű nemzetség első ismert tagjával, Kelemen Lőrinczcel az 1614-es évi Bethlen Gábor-féle lajstromkönyvben találkozunk. Az összeírás tanúsága szerint Lőrincz „jobbágnak kötötte magát”, hogy a katonai szolgálattól mentesüljön. Fia, Miklós Ernyében lakott, és öt fiúnak volt az édesapja. Az 1661-ben Nagyernye határában a Libáncs és Borjúmező réteken táborot verő török-tatár horda garázdálkodása elől menekült aztán a család a Nyárad mentére. Az említett Miklós hasonnevű fia Nyárádszentlászlón telepedett meg, és szerzett nemességet 1672-ben. Az I. Apafi Mihály erdélyi fejedelem által kibocsátott nemeslevél megszerzése idején vette fel a család a „nagyernyei” előnevet, amit aztán a későbbi utódok is viseltek. II. Miklós unokája, Zsigmond, unitárius pap lett, majd ennek fia, Benjámín, úgyszintén.

Nagyernyei Kelemen Benő 220 évvel ezelőtt, 1792. április 9-én született az udvarhelyszéki Szentmihály faluban Kelemen Benjámín helybéli unitárius lelkész – későbbi kobátfalvi esperes – és kobátfalvi Nagy Zsuzsanna gyermekeként. A kis Benőt eleinte édesapja tanította, majd házitánítót fogadott melléje. 1801-ben pedig beíratta az újonnan létesült Székelykereszturi Unitárius Gimnáziumba. Innen 1809-ben Kolozsvárra távozott, ahol felsőfokú tanulmányokat végzett. Az édesapa pontos jegyzéket vezetett arról, hogy milyen nemű és mennyi költséget tett a fiú iskoláztatására, nevelésére, ami megmaradt az utókor számára. Ebből igen értékes infor-

mációkat szűrhetünk le mind a korszak történetére, mind Kelemen Benő ifjúságára vonatkozóan. 1815-ben például a következő bejegyzést találjuk: „Egy csikót ígertem neki, melyet eladtam 61 Ft 20 dr, ezt neki kiküldtem. Még előbb facultáltam (feljogosít, felhatalmaz) vala, hogy ernyei kicsiny jószágocskámból annyi búzát vigyen, mennyi élelmére elegendő.” Ekkor Benő már a marosvásárhelyi kancellárián dolgozott, és úgy tűnik, bár a család már rég nem élt Nagyernyében, kevés részjóságot fenntartottak a faluban.

A jószágigazgató

Kelemen Benő iskolatársa, majd barátja Bölöni Farkas Sándor révén ismerkedett meg 1816-ban a báró Wesselényi családdal. A következő évben már a család szolgálatában találjuk, mint a zsigóói uradalom jószágigazgatóját. A kezdet nem volt zökkenőmentes, mert amint egy levelében írja: „keserves 11 évet töltöttem én az öreg bárónénál”. Kelemen a korszerűsítésnek, az újításnak volt a híve a gazdaság minden terén, ezért sokszor élbe került az özvegy bárónéval, aki „ahogy a tavaly volt, úgy legyen idén is” elvet vallotta. Nem ilyen volt viszont a kapcsolata a fiatal Wesselényi Miklós báróval. A kortársaik szerint Kelemen Benő nemcsak jószágigazgatója volt Wesselényinek, hanem „hű barátja politikában, egyesületi téren, hazafiúi törekvéseiben, népnevelési munkáiban, párbajban.”

Kelemen Benő munkálkodása révén a zsigóói gazdaság nemcsak Erdély, de Európa-szerte is ismertté vált. A földbirtokos jó-

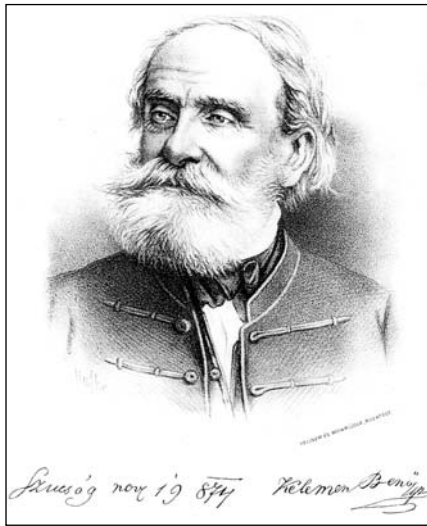
szágigazgatójával karöltve a térségben addig ismeretlen növényeket honosított meg, mint például a lucernát, lóherét, krumplit, repcét, különféle gyümölcs- és szőlőfajtákat. Külföldről hozott magokat vetettek, gyümölcsöt nemesítettek, oltottak, faiskolát neveltek. Főleg eper-, alma-, szilva-, körtefákat ültettek, melyek aztán nemsokára igen nagy hasznot hajtottak. Nagy jövedelemre tettek szert a pálinkafőzésből, gyümölcsaszalásból, selyemhernyó-tenyésztésből. Újfajta mezőgazdasági gépeket és fejlett munkaeszközöket kezdtek el használni. Maga Kelemen Benő is tervezett mezőgazdasági gépeket.

Ugyanakkor az állatállomány növelése és feljavítása is sikeresen működött. A zsigóói ménes csakhamar Európa-szerte híressé vált. A század eleji néhány száz példányt számláló birkanyáj 10 000 egyedesre duzzadt. De az uradalom nagy sertés- és baromfi-állománnyal is rendelkezett.

Wesselényi báró szíven viselte a jobbágy falvai lakóinak a nevelését is. Iskolákat alapított számukra, tanítójuk bérét biztosította. Ebben a tevékenységében is hű és buzgó partnerre talált Kelemen Benő személyében, akit az iskolák felügyeletével is megbízott. A falusi iskolákban bevezették az agrárismeretek tanítását is, a gyermekek gyakorlókeretekben sajátíthatták el az oltás, a csemeteültetés tudnivalóit. Zsigón gazdasági gyakornokképzést indítottak, és így nemsokára a település Erdély gazdasági iskolájává vált.

Kelemen Benő 1830-ban Szucságon vásárolt saját kis birtokot, ahol kicsiben olyan mintagazdaságot vezetett, mint a zsigóói. Nagy segítségére volt ebben a felesége, Bod Katalin, Bod Péter unokája. Kelemen évekig

volt az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató választmányának tagja. Néhány szakcikke is megjelent különböző folyóiratokban. Hirdetett elve volt, hogy: „Rossz föld nincs – csak rossz gazda”. Pecsétgyűrűjének jelmondata is azt hirdette, hogy: „Serere non dubites” azaz „Ne vonakodj szántóvető lenni.” Szinte hat évtizeden át irányította a Wesselényi birtokot igen szép eredménnyel. Miután 1850-ben meghalt Wesselényi Miklós, ő maradt az árvák gyámja is.

Nagyernyei Kelemen Benő

A nagylelkű alapítványtevő

Nagyernyei Kelemen Benő azonban leginkább mint nagylelkű alapítványtevő, bőkezű támogató írta be nevét az erdélyi unitárius közösség történetébe. Adományainak értéke eléri a 25 000 forintot. Érdemes itt megjegyezni azt, hogy abban az időben egy férfinak 25–40 krajcárt fizettek ellátás mellett napszámba. Nőknek 20–30 krajcárt, gyermekeknek 10–20-at. Egy napszámból élő család ezek szerint legfennebb

100–200 forintot kereshetett egész évben. A környéken egy hold első osztályú szántó vagy kaszáló értéke 200–300, másodosztályúé 60–100 forint volt. A Kelemen által adományozott összeg értéke tehát kb. 100 hold (kb. 60 hektár) első osztályú vagy kb. 320 hold (kb. 190 hektár) másod osztályú szántóföld árának felel meg. Ez mai számításban is tetemes összeget képviselne. Alapítványai, adományai által támogatta többek közt: a Kolozsvári Unitárius Főtanoda szegény

sorsú gyermekeit, a szentmihályi-, a vargyasi-, a székelykeresztúri, a tordai-, a torockói iskolákat, a püspökök fizetés-emelését, az özvegy tanárnők és kolozsvári papnék nyugdíjalapját stb.

Kelemen Benő életének 92. esztendejében hunyt el, 1883. június 3-án. Rá két évre, 1885. március 19-én követte felesége is. Örök nyugalomra a szucsági birtok kertjében helyezték őket. Kelemen Benő gyászjelentésén a következőket olvashatjuk: „Az unitárius egyház nagy jótevője Nagyernyei Kelemen Benő, egyháztanácsos, kolozs-doboka-köri felügyelő-gondnoknak halálát jelzik e gyászsorok. (...) Az utóbbi években Kelemen Benőnél nagyobb halottja nem volt az unitárius vallásközönségnek. (...) Három drága kincsnek szentelte élete munkásságát: forrón szeretett családjának, hazájának és egyházának. (...) Egyháza iránt Szent István királynak attól a nagy elvétől vezéreltetve, hogy a tízed az egyházé, több mint 20 000 frt. alapítvánnyal folyt be annak különösen nevelés ügyei javítására.”

Emléke legyen áldott!

Sípokba zárt történelem

DIMÉN CSILLA JÚLIA

„A zene hatalmas dolog. Egy dal megváltoztatja a kedved. Emléket teremt. Megváltoztathatja az életed.” (Hallgass a szívedre c. film)

■ Hasonló érzésekkel 25 kántor vett részt az egyház által szervezett második énekvezér-továbbképző tanfolyamon, melynek a marosvásárhelyi Bolyai téri egyházközség adott otthont március 16–17. között.

Érdemes volt eljönni a továbbképzőre, hiszen nem mindennapi élményekben volt részünk. Valóban, bizonyos fokú változást in-

dított el életünkben ez a találkozó. A szívélyes vendégfogadás és köszöntések után közvetlen hangulatban láthattunk „munkához”, annál is inkább, mivel néhányan már a tavaly összeismerkedtünk. A meghívott előadók pedig mindent megtettek, hogy a kiszabott időhatáron belül minél több információt átadjanak.

A helyes hangképzést és az éneklés technikáját most is Madaras Ildikó mutatta be, különböző gyakorlatokkal. Elmondta, hogyha a hangot nem jó helyen képezzük, nagyon hamar elfá-

radnak a hangszálaink. Ha a tüdönket töltjük meg levegővel, rövid idő után elfogy a „szuflánk”, és a torkunk összeszorul, ami szintén káros. Meg kell tanulnunk a tüdönk alsó részét, mint egy zsákot, megtölteni levegővel. Ennek sikerességét legkönnyebben úgy ellenőrizhetjük, ha egyik karunkat hátrafektetve a vesénk fölé érezzük, hogy enyhén megemelkedik a hátunk alsó része. Ha ez nem sikerül, akkor hajoljunk előre, és úgy szívjuk be a levegőt, így könnyebben érezhetjük a gyakorlat helyességét. Felhívta figyelmünket a jellegzetes hibákra, úgymint torokszorí-

tás, orrhang, erőltetés. A rekedtség a szervezet védekező reflexe, ami arra figyelmeztet, hogy valamit helytelenül csinálunk. Ha rájövünk a hiba eredetére, annyi hónap alatt tudjuk kijavítani, ahány évig helytelenül énekelünk. Fontos, hogy éneklésünk folyamatos erősségű legyen. Mivel hosszú éveken át kell énekelnünk, lényeges a hangunk kímélése. A legkárosabb tele torokból, teljes hangerővel, bemelegítés nélkül énekelni. Nagyon sok helyen ezt várják el a kántoroktól. Szükséges megértenünk azt, hogy az éneket igazából az orgona vezeti. Ha a hangunk károsodott, fogyasszunk meleg, de nem forró kakukkfű-, zsálya-, szamár-tövis-, édesgyökérteát, öblöges-sünk sós vízzel, fogyasszunk propoliszt. Gyors segítség egy kávéskanálnyi A-vitamin cseppet használni 2–3 napig. Csepegtetés után kíméljük a hangunkat, lehetőleg pár órán át ne beszéljünk. Ügyeljünk, hogy jó állapotban legyen az egész légzőrendszer: orr, gége, légcső.

A helyi református vártemplom orgonáit dr. Strausz Imre István, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárjának egyedi előadásmódjában ismerhettük meg. A templom gyönyörű barokk orgonáját Johannes Prause építette 1787-ben. 2002-ben Pap Zoltán székelyudvarhelyi orgonaépítő restaurálta. Ekkor költöztették a karzathól a templom szentélyébe. A helyére 2005-ben Hollandiából hoztak egy romantikus orgonát. Ez egyszerű felépítésű, modern orgona, amelyet 1899-ben Klassmeyer Ernst készített. Többféle gyakorlati tanácsot kaptunk például a legato (kötött) és staccato (szaggatott) játékmódokról, a koráljátékok és a gyülekezeti ének különböző, kreatív regisztrálásáról, valamint a pedáljátékról.

A találkozó leggazdagabb élményét dr. Molnár Tünde orgonaművésznőnek köszönhetjük.

Az ő irányításával kipróbálhattuk a Kultúrpalota hangversenyorgonáját! Az orgona négymanuálos, 4463 sípja és 63 regisztere van, így az ország három legnagyobb orgonája közé tartozik. Szerencséseknek mondhatjuk magunkat, hogy eredeti állapotában csodálhattuk meg, mivel az 1913-ban a Rieger testvérek által épített hangszer éppen restaurálás előtt áll. Egy ilyen alkalom után mindannyian röpké időre művészeknek érezhettük magunkat.

A tanárnő jóvoltából rövid betekintést nyerhettünk az orgona történetébe. A „sípokba zárt történelem” révén megtudtuk, hogy a hangszer kezdetben nem szakrális célt szolgált, hanem egy technikai találmány volt. Az orgona az univerzum zenéjének szimbóluma: dicséri az Urat, a mennyet és a földet. Erre szolgálnak például a Vox Celestis és az Unda Maris nevű hangszínek. Az orgona hatalmas utat tett meg a római arénáktól, amíg a templomokba került, és az egyház fő hangszeré lett. Történelme során a világi és egyházi hatalom és gazdagság jelképévé vált. Többször is pusztulásra volt ítélve. Például a francia forradalom idején a feldühödött párizsi nép akarta szétverni a Notre Dame nagyor-

gonáját. Azzal sikerült megmenteni, hogy a kántor forradalmi indulókat kezdett rajta játszani. Napjainkban a világ legjobb orgonájaként tartják számon. A modern számítógépes technikának köszönhetően minden koncertet rögzíteni tudnak rajta.

További meglepetésként rövid orgonadarabokat hallgathattunk G. F. Händel és Terényi Ede műveiből a tanárnő és tanítványai előadásában. Kórusba fejlődve a Passióból is énekelünk rövid részleteket. A képzés további részében dr. Csíky Csaba karnagy vezetésével Bartók Béla *Levél az otthoniakhoz* című zeneművével ismerkedtünk.

Köszönetünket fejezzük ki a vendégfogadó egyházközségnek, a meghívott előadóművészeknek, és mindazoknak, akik ezt a találkozót megszervezték.

A zene az a művészet, amely egyenesen vezet Istenhez. Célja a szebb érzés megtapasztalása. Hálásak vagyunk, hogy orgonájátéunkkal és énekünkkel hozzáegíthetjük híveinket, hogy közvetlenül átéljék ezt a lelki élményt. Ha pedig tudatos figyelemmel átélve énekeljük énekeinket, akkor a zene világosságot derít szívünk mélyére, és betölti hivatását. Énekeljünk hát minél több örömmel és hálaadással!

Unitárius kántorok. Furu Árpád felvétele

Dr. Rezi Elek, a Protestáns Teológiai Intézet régi-új rektora

Unitáriusként az erdélyi protestáns lelkészképzés élén

A református, unitárius és evangélikus lelkészképzésnek helyet adó Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben (a továbbiakban: PTI) 2012. február 14-én rektorválasztásra került sor. Az intézet bevett gyakorlata szerint a rektort, rotációs elv alapján, négy évre, rendre választják a három felekezet tisztségére alkalmas docensei, professzorai közül. A mostani választás rendhagyónak számít, ugyanis a Református Kar lemondva rektorválasztási jogáról, a jelölést átengedte az Unitárius Karnak, melynek jelölése alapján az Intézet Közös Tanári Kara és Szenátusa egyhangúan választotta meg dr. Rezi Elek rendszeres teológiai docenst, korábbi rektort, kifejezésre juttatva elismerését és megbecsülését a megelőző mandátum alatt végzett sikeres munkájáért. Az újonnan megválasztott rektorral Bálint Róbert Zoltán beszélget.

■ Milyen helyet foglal el az intézet az erdélyi magyar felsőoktatásban?

A PTI az erdélyi református, unitárius és evangélikus egyház magyar nyelvű oktatási, *lelkészképző egyeteme*. Több évszázados egyházi oktatási hagyományai szerint a PTI a tanárok és diákok közössége (universitas magistrorum et scholarium), amelyben az őket segítő kutató és adminisztratív személyzet is részt vesz.

A PTI oktatói, nevelői, tudományos életét két *célkitűzés* határozza meg: A PTI az erdélyi protestáns egyházak sajátos és egyetemes célkitűzéseit figyelembe véve Isten és a felebarát iránti szeretetből fakadó teológiát művel, a nyugati kereszténység és a 16. századi reformáció szellemében; A PTI a 16. században szentesített erdélyi vallásszabadság eszméjének örököse. Oktatási, nevelési és kutatási munkájában szem előtt tartja az alapító egyházak szolgálati háttérét: mind az erdélyi magyarság többségét kitevő protestantizmust, mind a polikonfessionális és sokkultúrájú erdélyi társadalmat;

Napjainkban a PTI egyszerre áll az egyetemes magyar tudományosság és az európai szellemi művelődés szolgálatában. Ennek a szolgálatnak az elismeréseként egyetemünket Nemzeti Jelentőségű Intézménynek minősítették, és 2010. szeptember 18-án megkapta a rangos Magyar Örökség-díjat is.

■ Az 1989-es események után milyen lehetőségek nyíltak meg az intézmény számára?

Az 1989-es események után lehetőség adódott arra, hogy az egyetem kilépjen a vallásügyi hivatal gyámködsége alól, és betagozódjon az országos egyetemi oktatási rendszerbe. Sajnos ezt a lépést az egyetem vezetősége nem tette meg kellő időben, ezért a PTI jogi státusa nemcsak bizonytalan, hanem veszélyes helyzetbe került. Ideiglenes működési engedélyt kapott mind a Romániai Felsőoktatás Minőségét Biztosító Ügynökségtől (ARACIS), mind

az Oktatási Minisztérium részéről. Ez azt jelentette, hogyha nem rendeződik az egyetem állami akkreditációjának a helyzete, megvonhatják a törvényes működési engedélyt, aminek következtében elveszíti egyetemi rangját és visszaminősítik teológiai szemináriumnak (ortodox gyakorlat szerint a szemináriumokban az ún. alsóbb papságot képezik).

■ Milyen intézkedések történtek ennek megváltoztatására?

A helyzet megoldása érdekében rektorságom első évében, 2006-ban összehívtam a Szenátus ülését, amelyre meghívtam a fenntartó egyházak püspökeit is. Az ülésen vázoltam a Teológia helyzetének megoldására kínálkozó három lehetőséget: az önállóság megőrzése törvényes akkreditációval, mellyel a Teológus bekapcsolódhat az országos egyetemi rendszer vérkeringésébe; a másik: fakultásként kapcsolódni valamelyik állami egyetemhez, de ezzel feladni önállóságunkat; és a harmadik: nem vesszük figyelembe az oktatási törvényeket, és mint „katakomba Teológia” működünk tovább. Az a háttérzet született, hogy őrizzük meg önállóságunkat, és indítsuk be az akkreditáció megszerzésének folyamatát.

Rektori szolgálatom első mandátumának egyik legfontosabb célkitűzésévé ezért az akkreditáció megvalósítása vált.

Istennek legyen hála, hogy hosszas, kitartó, aldozatos munka töretlen vállalásával az akkreditáció megvalósult, s ezzel az egyetem jogi státusa rendeződött: a PTI államilag akkreditált magánegyetemé vált.

Az akkreditáció során megváltozott az egyetem oktatási struktúrája, mely a bolognai oktatási rendszer érvényesítése alapján három fokozatra épül: alapképzés, (licenciátus, 8 félév, 4 év), mesteri képzés (magiszteri, 4 félév, 2 év) és doktori iskola.

■ Az akkreditáció mellett még milyen megvalósításokra került sor?

Egy másik fontos megvalósítás a tanári fokozatok törvényes elismertetése volt. 2006-ban egyetlen tanárunk sem rendelkezett az oktatási törvények által előírt törvényes megerősítéssel. Az elmúlt négy év alatt három docens nyert miniszteri megerősítést, és minden lektorunk, asszisztensünk működésének van törvényes megerősítése.

Nemcsak fontos, hanem újszerű megvalósításnak tartom a PTI Kutatóintézetének a létrehozását, amely lehetőséget nyújt tanároknak, doktoranduszoknak, hallgatóknak, belhoni és külhoni tudományos kutatóknak tudományos munka végzésére. A kutatás kontextuális és interdiszciplináris irányban mutat.

Nagyon lényeges megvalósításnak tartom azt is, hogy megfelelő gazdálkodással sikerült önfenntartóvá tenni a bentlakás és a konviktus működését.

■ Mi a véleménye a hallgatók hozzáállásával kapcsolatban?

Hallgatóink az előadásokból, szemináriumokból, gyakorlatokból és vizsgákból álló napi feladatok mellett sokrétű tevékenységet folytatnak. Tevékenységükről a pusztas felsorolás is érzékelhető képet ad: szórvány- és kórházmisszió, öregek, vak gyerekek, hajléktalanok gondozása, Ravasz-rádió működtetése, önképzőkörök, sportvetélkedők, diák-önkormányzati munka öngazgatással, önfegyelmeléssel, Csendes napok, Reformátori esték, Teológus Napok, Teológiai Nyílt Napok stb. A tanulás és köri vagy missziói tevékenység gazdag istentiszteleti keretben zajlik: szombat esti és vasárnapi istentiszteletek, reggeli, esti précesek, imaórák, bibliaórák, legációk szolgálatok, nyári szolgálatok, ökumenikus imahét.

Hallgatóink egy csoportja a PTI oktatási, nevelési, művelődési, nemzetmentési szolgálatának a népszerűsítésére vállalkozott, amelyet a nyári és az őszi időszakban végeztek egyházközségekben, középiskolákban, ifjúsági rendezvényeken. Elismeréssel szólók az unitárius hallgatók *LángÓl* elnevezésű, vasárnap délutánonként tartott ifjúsági istentiszteleteiről is.

A hallgatók lelkeségére és szociális érzékenységére jellemző, hogy az idei böjti időszakban – a református és evangélikus hallgatókról van szó – hirtelen egy ebédjüket felajánlották a nélkülöző, rászoruló embereknek, amit ők is osztanak ki a városban.

■ Milyen az egyetem anyagi helyzete?

Az egyetem működése anyagi szempontból három pilléren nyugszik: tanintézet, bentlakás, konviktus. Rektori szolgálatom alatt sikerült a bentlakás és a

konviktus működését önfenntartóvá tenni. Fenntartó egyházaink anyagi támogatása már csak a tanintézet működtetéséhez szükséges. Az elmúlt évben hathatós támogatást kaptunk Magyarország kormányától, és tekintettel arra, hogy az egyetem Nemzeti Jelentőségű Intézményként van minősítve, komoly ígéretek vannak arra vonatkozóan, hogy 2012-től normatív támogatásban is részesül. A támogatás nagyban megkönnyíti a fenntartó egyházaink teherviselését a Teológiával szemben, hiszen ennek köszönhetően a fenntartó egyházak a költségvetés szerinti szubvenciójuknak csak közel felét kell folyósítaniuk. Természetesen pályázatokkal is igyekszünk működésünk költségeit pótolni. Törekvésem az, hogy a román állami támogatást is kihasználjuk – ami megilletne, mert az ország adófizetői (híveink) számára képezünk „szakembereket” a közjó szolgálatára.

■ Milyen nehézségekkel küzd az egyetem?

Komoly gondot okoz a Kutatóintézetünk működtetéséhez szükséges kiszámítható pénzügyi támogatás hiánya. Ez azért probléma, mert a doktori iskola sikeres akkreditációjának egyik fontos alapkövetelménye a jól működő Kutatóintézet.

Nehézséget okoz az olyan egyházi intézkedés is, amely megkerüli, vagy nem veszi figyelembe az egyetemen kialakult törvényes rendet. Például az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa úgy intézkedett, hogy a magiszteris hallgatókat gyakorló teológusként kinevezi egyházközségi szolgálatra, ami tömbösített, látogatás nélküli oktatáshoz vezetett, viszont a magiszteri program állami akkreditációja nappali, látogatásos oktatásra vonatkozik. Az EKT tiltakozásom ellenére is érvényt szerzett az intézkedésnek. Az intézkedés helytelen irányban terelte a magiszteri képzésünket azáltal is, hogy a hallgatók nem vehetik igénybe a külföldi ösztöndíjakat, mert gyülekezeti szolgálatuk van, holott a bolognai rendszer éppen a hallgatói mobilitást szorgalmazza. Az egyházak illetékes testületei tagjainak tudniuk kell azt, hogy az egyetem állami akkreditációja megköveteli a törvényesség betartását, ellenkező esetben saját magunk alatt vágjuk ki a fát.

■ A hat éve megkezdett munka folytatására kapott bizalmat. Melyek az újabb mandátum legfontosabb célkitűzései?

A doktori iskola akkreditációja, de addig is a doktorképzés folytonosságának biztosítása a külföldi testvéregyetemekkel kötött együttműködési megállapodások alapján. Erre már konkrét példát szolgáltat a Debreceni Református Hittudományi Egyetemmel történő együttműködés, például ennek keretében doktorandusz Debrecenben az unitárius gya-

korlati tanszék tanára Koppándi Botond. Célom, hogy a formálisan létező együttműködést tartalommal töltsük fel a manchesteri Unitárius Főiskolával, a chicagói Meadville-Lombard Unitárius Főiskolával, és találjuk meg az együttműködés lehetőségét a kaliforniai Starr King Unitárius Főiskolával is.

A tanárok fokozati előléptetésének a szorgalmazása annak érdekében, hogy a főállású tanárok legkevesebb tíz százalékának professzori és docensi fokozata legyen. Ehhez kapcsolódik az új tanügyi törvény által előírt habilitációs fokozatok megszerzése is.

■ A bolognai oktatási rendszer lehetővé teszi az oktatói, hallgatói mobilitást. Hogyan kívánunk ezzel élni?

Ezt a lehetőséget feltétlenül ki kell használnunk, ha az európai tudományos világ áramlatába be akarunk kerülni. Szüntelenül építeni és erősíteni kell az együttműködési kapcsolatokat a hazai és külföldi testvér- és rokonegyetemekkel. Törekvésem az, hogy a PTI ismert legyen az erdélyi és a magyarországi közgondolkodásban, és tanárai, hallgatói munkásságán keresztül Európa-szerte is felfigyeljenek rá. A PTI Kutató Intézetének a fejlesztését is elengedhetetlenül fontos munkaterületnek tartom.

Az oktatás, a kutatás mellett a hallgatók lelki nevelésének a kérdése is nagyon fontos feladat, mert a jövőben nemcsak szakképzett, hanem lelkileg elkötelezett lelkipásztorokra van szüksége erdélyi protestáns egyházainknak.

Merészebb terveim közé tartozik az, hogy a képzésünk két irányú legyen: lelkészképzés és tudományos teológiai képzés azok számára, akik nem akarnak lelkészek lenni, de érdeklődnek a teológia mint tudomány iránt.

■ Hogyan látja a teológiai képzés jövőjét?

A teológiai képzés jövőjét illetően bizakodó vagyok. A 21. századi lelkészképzés járható útja olyan

készségek kifejlesztése a jövőbeli protestáns lelkészekben, amelyek segítségével önállóan is fejleszteni tudják szakképzettségüket, igényük van lelkiségük művelésére, fogékonyak a szociális kérdések iránt, és felelősségtudat hatja át munkájukat. Egyszerűen fogalmazva: a 21. században olyan protestáns lelkészekre van szükség, akik hivatásszerűen élnek és dolgoznak gyülekezeteikben, szolgálati helyeiken egyházaik és népünk javára, Isten dicsőségére!

(Lapzárta után érkezett meg a tanügyminiszter átírtja, amely az egyetemi törvények alapján hivatalosan is megerősíti tisztségében a rektort.)

A föld, ami nemcsak áru

■ Így kezdődött:

„Kedves Tiszteletes Úr,
a homoródszentpáli születésű Édesapánk, néhai Szabó László kántor-tanító után örököltünk 1,3057 ha mezőgazdasági területet, amit, Őcsémmel egyetértésben, a homoródszentpáli unitárius egyházközségnek szándékozunk adományozni. Kérem, közölje az egyházközség – mint jogi személy – adatait, amelyekre az adományozó levél megfogalmazásánál szükségünk lesz.

A kérdéses terület telekkönyvi helyzete tisztázott, miután a bir-

toklevelek és a topográfiai felmérések alapján, bejegyeztük a székellyudvarhelyi Földhivatalba. A telekkönyvi kivonatok itt vannak nálam.

Atyafiságos üdvözlettel, Szabó László.”

A homoródszentpáli unitárius egyházközség keblitanácsa és hívei köszönetüket fejezik ki – ezúton nyilvánosan is – a Szabó családnak adományukért, melyet néhai édesapjuk emlékére az egyházközségnek felajánlottak.

Egyházközségeinknek a múltban is közösség formáló és megtartó erejük volt. Megváltozott társadalmunkban reméljük, hogy egyházi közösségeink szerepe nem csak időszakosan lesz

jelentős. Még mindig hisszük néhányan, hogy Erdélyben egyházközségeink megtartó szerepe elsősorban az evangéliumban gyökerezik. Unitárius egyházunk történelme során nagy áldozatokat hozott, és eredményeket is ért el Isten és az ember szolgálatában. Rögtön idekíváncozik az is, hogy híveink egy részének hősi kitartása nélkül lehetetlen lett volna állni a küzdelmet.

Szabó László és dr. Szabó Zoltán adománya lelkiekben is és ténylegesen is egy újabb kötés ebben a sorban.

A homoródszentpáli egyházközség Aranykönyvébe kitörölhetetlenül beírták nevüket.

Isten áldása legyen életükön!

TÓDOR CSABA

Hírszeletek Torockóról

■ A farsangi és böjti időszak ölekezésében Torockón eseménydús időszak volt. Itt ugyan nincsenek farsangi bálók, multságok, de nagy sikernek örvendett az a teadélután, amit az egyházközség szervezésében rendeztünk meg február idusán. A hagyományos együttlétet egy, a kisgyermek és fiatalok által előadott verses-dalos műsor tette teljesebbé, színesebbé. A Kriza János unitárius püspök nevét viselő Kultúrotthon színpadára varázsoltuk

Torockói asszonyok a Székelykő lábánál

Horváth István *Tornyot raktam* versének hangulatát, a fiatalok pedig Wass Albert szavain keresztül tolmácsolták az otthon életünkben betöltött jelentőségét, különlegességét. A fúvószenekar ismerős dallamait hallva jobban csúszott a finom tea és sütemény, amit a nőszövetség tagjai készítettek a több mint száz egybegyűlt unitárius egyháztag számára.

Tavaszkedvet Magyarszováton

■ Eseményekben gazdagon indult a március hónap közösségünkben. 2-án, pénteken szokás szerint a kiadott program mellett saját imákkal és bőkezű adományokkal fejezték ki hálájukat asszonyaink az egy, élő Istennek. Bár a sok temetés miatt időben később, de annál nagyobb örömmel ünnepelték a Nők Napját.

Az idei március 15-i ünnepség két szempontból is újat jelentett: nemcsak a hős márciusi ifjakra emlékeztünk hálás kegyelettel, de egyházunk és műemléktemplomunk nagy adományozójára, Suki

A messze földön híres torockói farsangtemetés idén is megkésett egy kissé, de ennek ellenére jól sikerült rendezvényként könyvelhették el a rendező fiatalok. A március eleji napsütésben, népes gyászoló tömeg kíséretében, utolsó útjára kísérték Farsang Dömét, kinek koporsóját a község központjában lévő vajornál zúzták össze, elúzva vele a hideget is. Bár a jégfogú tél nagy ímmel-ámmal akarja csak elhagyni a völgyet, lassacskán mégiscsak diadalmaskodik a kikelet.

Az első tavaszi napsugarak ölelésében ünnepelte meg a falu fiatal és idősebb asszonyközössége a nők napját a Tóbiás háznál, a nőszövetség rendezésében. A közös áhítat és a polgármesteri köszöntő szavak után jóízű nevetés, finom falatok, Márta tanító néni novellás gondolatai, tombolás izgalom, rézfúvós meglepetés-dalok, hangoskodó, közös fénykép, fréziás illatok tették még nyilvánvalóbbá a résztvevők számára, hogy valóban a nőké az a nap, és egy évben legalább egyszer igazán kitüntetett figyelmet kapnak, kortól függetlenül.

Alighogy lejárt a nőnap ünnepelés, következett a magyar forradalom és szabadságharc 164. évfordulóján szervezett megemlékezésünk. Az ünnepi istentiszteletet ez alkalommal a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium leánykórusának fellépése gazdagította. A nagyenyedi kollégiumba Erdély különböző vidékeiről érkeznek tanulni a diákok. A kórusban éneklő lányok szülőfalujuk tájegységének megfelelő népviseletet öltöttek magukra az ünnepség alkalmával, igencsak változatos öltözetben osztva meg az egybegyűltekkal a megtanult '48-as népdalokat.

A helyi fúvószenekar is fellépett. Megemlékezésünket a Kolozsvári Televízió munkatársai megörökítették. Adja a Jóisten, hogy még sok, hasonlóan sikeres ünnepi alkalomban legyen részünk!

MÁTÉFI TÍMEA

Lászlóra is. A rövid, színvonalas műsor örömkönynyeket fakasztott az ünneplő gyülekezet, főként idősebb tagjainak szemében, s az ünnepség záródalát, a Székely Himnuszt felállva és közösen énekeltek nemzeti imánk előtt.

Délután az Erdő-mögötti tanyán három testvérpár műsora tette felejthetlenné az ünnepi megemlékezést, s mire e sorok megjelennek, a Dombfaluban is hagyományteremtő szándékkal március idusa után anyák napi, Szent István-napi és Dávid Ferenc emlékűnnepélyt szervezünk – Isten segedelmével – mindkét tanyán.

Gyermekeink immár második alkalommal tójaszfestéssel és színezéssel részt vesznek a Mócson tartandó Mezőségi „Húsvéti Fesztivál”-on.

BALÁZS TAMÁS

Leheletnyi kikeletti lendület

SIMÓ
MELINDA

Tavaszeső szemlélődős sétámon fedeztem fel a szüleim virágoskertjében a hóvirágokat. Pici fejük áttörte a vas-tag, börtönként fojtogató jeget.

Erős üzenete volt a látvány-nak, és ha kép készülhetett volna róla, címe *Életöszön* lenne. Mindennapi csoda, hogyan sikerülhet ennek az apró, törekeny növénykének kibújni a kemény, páncélszerű jég fogságából.

Mégis télutón, amikor a tél-tavaszc harcában még mindig a kikelet a gyengébb, eluralkodik bennem a fáradtság: több időbe telik hajnalban rávenni magam a napkezdésre, sűrűbb a „kiment a fejből” listám, gyakrabban fogyasztok mesterséges endorfinokat.

Te, kedves Olvasó, hogy vagy vele?

Íme, egy ötlet, hogy szunnyadó lelki energiáinkat elkezdjük ébresztgetni, felkészíteni a tavaszra.

Mindnyájunknak vannak elképzeléseink arról, hogy mit szeretnénk az élettől kapni. Diákjaimnak azt a feladatot adtam, válaszolják meg, hogyan képzelik el az életüket tíz év múlva?

Amint kiderült, sokan szeretnének családot, jó munkahelyet, világ körüli utat, népszerűséget. Felnőttként is néha álmodozunk hasonló dolgokról. De ahhoz, hogy ezek megvalósuljanak, szükség van a tudatosságra is. Kellene a konkrét célok, szükségünk van konkrét célkitűzésekre.

A jó célnak öt jellemzője van:

1. *Jól körülhatárolt.* Nem általános, mint például az, hogy népszerűnek lenni, hanem konkrét, megfogható. Például: megszerezni a jogosítványt; javítani az állóképességünket, javítani a házas-

társi érzelmi kapcsolatot, több minőségi időt tölteni a gyerekeinkkel, reformételeket enni.

2. *Elérhető:* a célt kitűző személynek megvannak a cél eléréséhez szükséges külső és belső erőforrásai. Gondolkodtál azon, hogy melyek Neked a belső erőforrásaid? Például: a jogosítvány megszerzéséhez megvan-e a vezetési technikák ismerete, a felkészítő tanárok listája, az ezzel foglalkozó cégek névsora, orvosi vizsgálatok eredményei, melyek bizonyítják, hogy képességeink adottak a vezetéshez.

3. *Mérhető:* világos szempontok alapján eldönthető, hogy a cél részben vagy teljesen megvalósult-e. Például házastárssal való kapcsolat javítása esetén a veszekedések számának csökkenése, vagy több közös program keresése; állóképesség növelése esetén mozgás után a szubjektív fáradtságérzés csökkenése, alacsonyabb pulzusszám.

4. *Időben meghatározott:* Például annak érdekében, hogy egy éven belül gépjármű-vezetési jogosítványt szerezzünk, napi fél órát kell vezetni; a jó állóképesség eléréséhez autózás helyett naponta sétálni a munkahelyünkre, hetente kétszer kocogni.

5. *Egyeztetett.* Amennyiben másokat is érint a kitűzött cél, mindenképpen egyeztetni kell velük, és támogatásukat kell kérni. Például edzeni szeretnék, mit tudnak átvállalni az otthoni feladatokból, hogy időt találjak egy új tevékenység bevezetéséhez.

Íme egy konkrét példa:

Jól körülhatárolt cél: minőségi időt tölteni a gyerekeinkkel;

Elérhető: a személy végig tudja és akarja gondolni, miben kell változtatnia szokásain, az ap-

róbb változtatások nem igényelnek plusz idő- és pénzbefektetést.

Mérhető: hetente szánok rá egy kis „speciális időt”, amikor együtt játszunk és ezalatt pozitívan jelzek vissza gyermekemnek – például rögtön, ahogy utasítottuk a gyereket vagy kértünk tőle valamit, és ő nekilátott a feladat elvégzéséhez, a szófogadását megdicsérjük, a következő vagy hasonló mondatokkal: „Tetszik nekem, amikor azt teszed, amire kérek.” „Köszönöm, hogy azt tetted, amire anya/apa megkért.” „Nézd, milyen jól (gyorsan, tisztán, pontosan) végzed...”

Időben meghatározott: legalább egy hónapon át betartjuk ezt a speciális időt.

Egyeztetett: az érintett családtagokkal ismertetjük a céljainkat, és kérjük a támogatásukat. Ha több gyerek is van a családban, akkor amíg egyikkel töltjük ezt az időt, addig a többiekre egy másik családtag felügyel.

Ebben a tavaszodásban próbálj néhány hasonló célt meghatározni életedben.

Ajánlott területek: család, egészség, munka, barátság, háztartás, párkapcsolat, hobbi, önművelés, készségek kibontakoztatása, szabadidő, sport.

A képzeletünk egyik formája a perspektivikus álmodozás, ennek segítségével képekkel előrevetíthetjük jövőnket. A képalkotó eljárások segítségével bebizonyították, hogy azon sportolók agyában, akik mentálisan lépésről lépésre előrevetítik mozgásaikat, ugyanolyan agyi aktivitás mérhető a képzelgés alatt, mint amikor valójában zajlik a mozgássor.

Álmodozó, tervezgető, lelki energiákat újraélesztő tavaszodást!

Géházi, a korrump „szentember”

DR. CZIRE SZABOLCS

■ Elizeus próféta a felülről jövő erő igazi hordozója. Illés kente fel, aki Isten utasítására a tizenkét pár ökörrel szántó Elizeusra ráterítette palástját. Elizeus nem habozik, gyors búcsúzás után azonnal követi Illést. Elizeus szolgája, Géházi, aki gazdája sok csodatettének a szemlélője volt az idők folyamán, mégsem lett az isteni erő örököse. Mert számára az isteni erő megnyilvánulása ismételt megtapasztalásánál fontosabb maradt a vagyonszerzés. A csodák átélése nem feltétlenül jár együtt a jellem fejlődésével.

Király a királyhoz

Szíria ismételt határháborút vívott Izraellel. Egyik hadjáratuk alkalmával egy fiatal lányt raboltak el, aki a király kedvenc hadvezérének, Naamánnak a feleségéhez került szolgálóként. A betegség senkit nem kerül el. Így Naamán is, bár *ez a férfi erős vitéz volt, de bélpoklos lett.* (2Kir 5,1) Az elrabolt kislány ismerte Elizeus csodatevő erejét, ezért az úrnőnek javasolta, hogy férje keresse fel a samáriai prófétát. (Milyen mély nyomot hagy az emberben a gyerekkori vallásos nevelés!) Naamán diplomáciai utat választott, saját királyától sok ajándékkal levelet vitt Izrael királyának ezzel: *Most, amikor ez a levél hozzád érkezik, kérlek, hogy gyógyítsd meg bélpoklosságából szolgálmat, Naamánt, akit hozzád küldtem!* (5,6) A király ellenséges ürügyet látott a megkeresésben, és istenkáromlást jelezve megszagatta a ruháját: *Hát Isten vagyok én, aki megölhet és életre kelthet, hogy ide küld ez énhozzám egy embert, hogy meggyógyítsam bélpoklosságából?! Értsétek és lássátok meg,*

hogy csak ürügyet keres ellenem! (5,7) De Elizeus próféta értesült a dolgról, és ezt üzent a királynak: *Miért szaggattad meg a ruhádat? Jöjjön ide hozzám az az ember, és tudja meg, hogy van próféta Izráelben!* (5,9)

Ha nagy dolgot kért volna

Az ellenség mégiscsak ellenség, még ha segítünk is rajta. Mintha ezt jelezné Elizeus azzal a gesztussal, hogy a háza előtt megálló hadvezérnek szolgájától üzeni, hogy menjen, és fürödjön meg hétszer a Jordánban, akkor megtisztul. Naamán felháborodik, mégpedig két okból. Egyfelől előfeltételezései vannak arra nézve, hogy egy szentembernek hogyan is kellene eljárnia: *Én azt gondoltam, hogy majd ki fog jönni, elém áll, és segítségül hívja Istenének, az Úrnak a nevét, azután végighúzza kezét a beteg helyen, és meggyógyít.* (5,11) Másfelől a fürdőzést kevésnek tartja, főként, mert szü-

lőházájában külön folyókban is lehetne mártózni. De szolgálgyőzködik: ha a próféta nagy dolgot kért volna, bezzeg megtenné, akkor tedd meg a kicsinek látszót is. Milyen nehéz tudomásul venni, hogy életünk jobbításához, gyógyulásunkhoz a legtöbbször egészen egyszerű dolgokat kellene megtenni. De mi nagyot akarunk, amihez viszont sokszor erőtlennek érezzük magunkat. A „csodák” a kis lépések, az apró cselekvések mögött rejtőznek.

Szívem ott járt

Végül Naamán engedett, és megtisztult. Hálából ajándékokkal akarta elhalmozni a prófétát, aki nem engedett az unszolásnak. Ezért földet visz magával az Úr országából. És itt kerül reflektorfénybe Géházi, a szolga. Miféle hiábavaló pazarlás ilyen ajándékról lemondani? Lenyűgöző tömörséggel fogalmaz a Biblia ilyen hatalmas lelki folyamatok

Elizeus próféta visszautasítja Naamán ajándékát.
Pieter de Grebber festménye

esetén: *Az élő ÚRra mondom, hogy én majd utánafutok, hogy kapjak tőle valamit!* (5,20) Aztán már csak a hazugság kell: vendégek érkeztek, ezért a próféta megdöbbenve gondolta magát. Nem szerény Géházi kérése, de kétszeresét adja Naamán: két talentum ezüstöt, két rend ruhát. Még cipelő segítséget is biztosított. Micsoda út lehetett? Mit mond a próféta-nak? Hogy elkerülje a szembesülést, egy közeli dombnál elrejtje a zsákmányt. De nem lehet becsapni egy szentembert. Honnan jössz, Géházi? – hangzik a kérdés. És akkor még egy hazugság: nem jártam sehol. Mire a próféta: *Nem igaz! Az én szívem ott járt,*

amikor az az ember leszállt a kocsiról, és eléd ment. (5,26)

Hát ennek van most ideje?

Géházi szemlélője volt a sok csodának. Birtokosa lehetett volna az erőnek, de ő mást választott. Ha úgy nézzük, nem követett el eget rengető bűnt: elkért egy amúgy is felajánlott ajándékot. Csakhogy ezzel saját értékrendjét leplezte le, vagyonszomját, kapzsiságát. Hiába a mester mellett töltött évek: lehet, hogy csodatechnikát tanult, de jelleme nem nemesedett. Lehet, hogy a hata-

lommal tud bánni, de egzisztenciálisan nem tanulta meg magát feltenni a küldetésre. Megsemmisítő hát a csalódott próféta kérdése: *Hát annak az ideje van most, hogy ezüstöt szerezz, és ruhákat, olajfákat és szőlőket, juhokat és marhákat, szolgákat és szolgálókat végy?* (5,26)

Néha olyan kegyetlen, olyan kijózanítóan tiszta a Biblia szemlélete: a bűn és következménye összetartozik. Nincs értelmezés, magyarázkodás. Ha megtörtént a bűn, azt sem elrejtetni, sem következmények nélkül hagyni nem lehet. Ebben a történetben a büntetés, hogy Géházira és utódaira száll Naamán betegsége.

Miképpen mi is megbocsátunk...

JAKABHÁZI BÉLA-BOTOND

■ Egy keleti tanítás szerint az igazi mester elsőrendű feladata az, hogy elbizonytalanítsa a tanítványát. Hogy rávegye arra, hogy ámitás nélkül nézzen szembe önmagával, hogy megkérdőjelezze mindazt, amit magáról, az emberekről és a világról képzel. Jézus is ezt teszi. Tanítása és magatartása radikális, a tükör, amit elének tart, kényelmetlen, és az útról, amelyre ő hív, jobb úgy gondolni, hogy nem járható. Vagy mégis az?

Jézus egyik forradalmi újítása az volt, hogy megmutatta: az istenség emberek iránti szeretete és ragaszkodása feltétel nélküli, nem kell megfelelni semmilyen elvárás-rendszernek. Ez kétség nélkül örömezenet, melynek mégis inkább ellenállunk, mivel elbizonytalanítja és kétsége vonja kulturális, társadalmi, nemzeti és családi értékrendünket. Könnyebb saját közösségeink már meglévő értékrendjéhez idomítani és szelídíteni a jézusi, radikális magatartást (amely magában foglalja az ellenség szeretetét, a bosszúról való lemondást, és a feltétel nélküli és határtalan megbocsátást), mint a Mester tanítása és élete szerint megújítani az örökölt vagy személyiségünknek megfelelően kialakított én-képünket. Törzsi, vagyis másokat kizáró gondolkodásunk annyira egyetemesen emberi jelenség, hogy szinte biztos, hogy biológiai gyökerei is vannak. Génjeinkbe van kódolva a kölcsönösségre való törekvés: jóval fizetni a jót, megtorolni a rosszat. Erről szól a „fogat fogért” is, és erre alapul a polgári mo-

rál. Ez az, amiről azt mondjuk, hogy logikus, természetes és normális. Ebbe a dobozba viszont Jézust nem tudjuk begyömöszölni. Azt hiszem, ezért szorongunk, amikor elmélyülten figyelünk az evangéliumára. Sejtjük valahol, hogy csak félig vagyunk hajlandóak az ő útját járni, hogy túl nagy árat fizetnénk az általa ígért országért. Nyugalmunkat, kényelmünket, mostani életünket úgy, ahogy azt ismerjük, adjunk fel, miért is? Mi lenne ezért a „jutalom”?

A lelki egészségünknek és belső szabadságunknak van egy igen nagy és fájdalmas ára: a megbocsátás. A megbocsátás, ami saját magunkért van. Nem azokért, akik megbántottak, akikre haragszunk, akik kérik tőlünk, hogy megbocsássunk nekik. Nem kötelesség, és nincs benne kényszer. Mert a megbocsátás elsősorban a harag, a düh, a gyász és a fájdalom újraértékelése, megbékélés önmagunkkal, sérthetőségünk és esendőségünk szelíd elfogadása. Elengedés. Lehetnénk sértett érzelmeinknek az áldozatai – és ennek következtében kőszívűek. Vagy eljátszhatnánk az áldozat szerepét, amelynek az előnye az, hogy erkölcsileg magunkat felsőbbrendűnek fogjuk gondolni azoknál, akik megbántottak. Ismerős ez a buta játszma, és szomorú is, mert amíg mi az áldozat szerepében tetszelgünk, mások, de legfőképp önmagunk előtt, addig nem a jelenben élünk, és nem a saját közép-pontunkban vagyunk. Nem mi irányítjuk az éle-

tünket, hanem ennek a szerepnek akarunk megfelelni.

A megbocsátás, a jézusi értelemben, félelmetes. Azért ilyen, mert kimozdít a megszokott, mindennapi rutinos működésmodunkból. Kapcsolatba kerülünk sebezhetőségünkkel – és ez valóban félelmetes lehet. Társadalmi normáink sem erről szólnak. Egész kultúránk olyan, hogy azt tartjuk normálisnak például, hogy a haragot tartani kell. Ez ugyanakkor a másik ember manipulálásának az egyik leghatékonyabb eszköze. Továbbmenően nem igazán tanítottak meg arra, hogy hogyan kell megbocsátani. Valahogy arra gondolunk, mintha a megbocsátás visszaállítana egy korábbi állapotot, például egy megromlott kapcsolatot. A megbocsátás nem erről szól. Nincs benne sem naivitás, sem erőtlenség. Valójában belső hatalmunk legemberibb megnyilvánulása.

Jézus tanítása a megbocsátásról kontra-intuitív, azaz ellentmond a józan paraszti észnek. Carl Gustav Jung mondta azt, hogy életünkben az igazán nagy problémák természetükből kifolyólag megoldhatatlanok. Ezeket nem tudjuk megoldani, csak túlnőhetünk rajtuk. Az akadály elgördítése önismeretet igényel: ismernünk kell a fájdalmunkat, és ajánlatos megbarátkozni vele. Első reakciónk talán mindig a menekülés a fájdalmunk elől, attól, ami kényelmetlen. Lelkünk sötét régióiba önszántunkból nem igazán mennénk. Az önző énünk

a végsőig védelmezi magát, ehhez kell neki a harag, a düh, felháborodottság, gyűlölet és megvetés. Ebből az önpusztító mókuserékből szabadít ki a megbocsátás.

Jézus azt ajánlja fel nekünk, hogy a megbocsátás által írjuk át a fájdalomunkról írt forgatókönyvünket. Talán hajlunk is arra, hogy ennek érdekében megbocsássuk az ellenünk elkövetett sértéseket, a kisebbeket, a hétköznapiakat, de annak ellenálunk, hogy azokat is, amelyek szívünk gyógyíthatatlan sebei, amelyekről meggyőződéssel állítjuk, hogy megbocsáthatatlanok. Pedig megbocsáthatóak, még keresztfán lógva is, a gúnyolódó gyilkosoknak is. Ez Jézus útja. Ő erre hív. És mi a jutalmunk ezért? Mert így még nem oldottuk meg életünk nagy problémáit, és talán gyakrabban sem leszünk boldogok. Viszont kétség nélkül hitelesebben fogunk élni, fájdalmaink és örömeink is teljesebbek lesznek. Nemcsak rólunk hullnak le az álarcok, egyúttal Isten igaz természete is nyilvánvalóvá válik: határtalan megbocsátás és végtelen szeretet.

Ha nem vagyunk radikálisan – és számítgató, érdekem szerint ítélő logikánk teljes összeomlásáig – megbocsátóak, akkor a Miatyánkban valójában azt kérjük, hogy Isten se tegye ezt velünk. Hogy csak annyira beszűkítve vagy annyira határtalanul bocsásson meg, ahogyan mi is hajlandóak vagyunk ezt tenni. És ezt a feltételt ezúttal mi szabtuk meg Istennek.

Álmodjunk jövődőt!

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND

■ Egyházközségi jövőkép megalkotásával, cselekvési tervek készítésének céljával és csapaterősítő szándékkal utazott Nagyajtára a keblitanács. Itt került sor március 3-án, immár második alkalommal a székelyderzsi egyházközség vezetőségének kihelezett ülésére.

A program helyszínét és a keblitanács étkeztetését Áldás Háza központjában a nagyajtai unitárius egyházközség biztosította. A helyszínen Székelyderzs vártemplomos egyházközségének vezetősége egy kicsit beleláthatott egy másik vártemplomos egyházközség életébe, működésébe, megvalósításába. Az áhítatot, a csapatösszerázó és a foglalkozásáró játékokat Újvárosi Katalin lelkész nő vezette, a cselekvési tervek készítésének Orbán Árpád keblitanácsos volt a témavezetője. A nagyajtai egyházközség működéséről, a templomról, a Kriza János Múzeumról Fekete Levente lelkész beszélt. Mindezek mellett a vezetőség megtartotta hagyományos

mányos keblitanácsos ülést, és aktuális egyházközségi folyó ügyekben hozott döntéseket.

Előttünk célokkal, szívünkben jó érzéssel és életünkben tenni akarással tértünk haza.

Együttműködés

Az egyházi épületek karbantartásáról

FURU ÁRPÁD

Bevezető gondolatok

Az eltelt két évben meglátogatott több tucat templomépület műszaki állapotának vizsgálata egy sor olyan hiányosságra derített fényt mely egyértelműen az időszaksos karbantartás hiányára vagy ennek nem megfelelő volta-ra vezethető vissza. Megállapítható, hogy érdekes módon ezek a hiányosságok templomonként szinte azonos formában ismétlődnek, jól mutatva, hogy nem egyedi esetekről, hanem az egész egyházra jellemző gondokról van szó. A hibák egy részének oka, természetesen, bizonyos karbantartási munkálatok elmaradása, mely az erőtlenebb gyülekezetekben sokszor érthető. Meggondolkodtató viszont, hogy a nagyobb gondokat épp a teljes jóhiszeműséggel, az épület állapotának javítása szándékával végrehajtott beavatkozások okozzák. Mindezek tudatában fontosnak érezzük a lelkészek, gondnokok és hívek tájékoztatását, egyes alapismeretek megosztását azért, hogy a jövőben kerüljük az amúgy is

leszegényedő közösségek további megterhelését újabb, az épületek állapotának romlásából fakadó költségekkel, és nem utolsósorban azért, hogy építészeti örökségünk értékeit a ránk bízott módon megőrizhessük.

A tájékoztatás, ismeretátadás első vonulatát a lelkészi és gondnoki értekezleteken elhangzott előadások jelentették. Az itt ismertetett gondolatokra építve kezdeményeztük azt, hogy az Unitárius Közlöny hasábjain cikksorozatban foglalkozzunk templomaink karbantartásának ügyes-bajos kérdéseivel.

Mit értünk épületkarbantartáson?

Járjuk körbe kezdetben a karbantartás fogalmkörét. Mit veszítünk, ha elmulasztjuk azt elvégezni?

A kérdéskör megértését sokban segíti, ha épületeinket magunkhoz, emberekhez hasonlítjuk. Egészségünk megtartása érdekében oda kell figyelniük ma-

gunkra, testünk, lelkünk higiéniját napi rendszerességgel biztosítanunk kell, ellenkező esetben egészségünk állapota megromolhat, testi-lelki egyensúlyunk megbomolhat. Ilyenkor a gyógyulás már nehezebb feladat. Ugyanígy egy épület esetén: a megépítést követő új, jó esetben kiváló műszaki állapot az épület használatával fokozatosan romlani kezd, egy cserép eltörik, vagy lefújja a szél, a padlás beázik, a vakolat lepörög, az ajtók, ablakok vetemedni kezdenek. Ezek a hiányosságok folyamatosan tűnnek fel, és folyamatosan kell őket kiigazítanunk. Így viszonylag kis költséggel fenn tudjuk tartani épületünk megfelelő állapotát. Ha viszont a kis javításokat elhanyagoljuk, elmulasztjuk, épületünk mai szóhasználattal élve „lehasználdik”. A tennivalók felgyűlnek, ezért a gondok csak nagyobb erőforrás ráfordításával szüntethetők meg. Ami még rosszabb: egyes károsodási folyamatok bizonyos láncreakciót válthatnak ki, ez sokszor komoly gondok egész sorának megjelenését jelenti. Az eltörött cserepet nem cseréljük ki, a padlás beázik, a nedves tetőgerenda az idők során elkorhad, de foltos lesz a mennyezet vakolata is, esetleg a falon is végigfolyik a víz. Láthatjuk, egy cserép cseréje helyett faszervezetet kell javítanunk, vakolatot kell levernünk és cserelnünk, meszelnünk kell, és sorolhatjuk tovább – világos és érthető, hogy több pénzünkbe kerül egy ilyen javítás, mint a megfelelő időben néhány cserép visszatetele.

Természetesen, ahhoz, hogy a hibát ki tudjuk javítani, előbb észlelnünk kell azt. Ezért a karbantartás előfeltétele az épület nagyon jó ismerete, és állapotá-

A bethlenszentmihályi templom (XIV. század). A szerző felvétele

nak rendszeres ellenőrzése. Ez az, amit a „jó gazda” saját portáján el szokott végezni. Naponta látja, hogy gazdaságában mi történik, és azonnal cselekszik, ha hibát észlel. Vagy olyan ez, mint amikor rendszeresen elmegyünk orvosi vizsgálatra, akkor is, ha nem érezzük magunkat betegnek, véreredményeink, az elvégzett vizsgálatok pedig előre jelzik, hogyha nagyobb betegség készülődik, még időben, gyökerében elkerülhetjük a bajt. A jól karbantartott épület állapota az idő előre haladtával sem romlik.

A karbantartás tehát egy olyan összetett tevékenység, mely egyfelől az épület állapotának időszakos rendszerességgel történő ellenőrzéséből, a felmerülő hibák, károsodások észleléséből és ezek megfelelő, azonnali elhárításából tevődik össze.

A hibaelhárítás módjai

A jó karbantartás másik nagyon fontos alapelve az, hogy megfelelően el kell tudnunk dönteni egy bizonyos hiba észlelése után, hogy mi magunk meg tudjuk-e oldani a javítást vagy hibaelhárítást, vagy szakemberhez kell fordulnunk. Visszatérve korábbi hasonlatunkhoz: vannak esetek, amikor egészségünk megtartása érdekében nem elég otthon kezelni önmagunkat, hanem orvoshoz, sőt szakorvoshoz kell fordulnunk. Mellkasi fájdalmas esetén jó mihamarabb szívorvos-

hoz fordulni, és nem elég fájdalomcsillapítókat, vagy esetleg szomszéd, barát vagy egyéb jóakaró tanácsára valamilyen gyógyszert megvásárolnunk és bevennünk. Tudjuk, hogy ez milyen súlyos következményekkel járhat, a nem megfelelő orvosság sokszor még súlyosítja is helyzetünket. Az épületet bizonyos műszaki hibáira tulajdonosként nem tudunk megoldást találni, és ilyenkor nem jó a szomszédra, valamilyen tapasztalattal rendelkező buzgó gyülekezeti tagunkra hagyatkozni, mert csak tovább ronthatjuk épületünk állapotát. A megfelelő karbantartásnak tehát az is fontos része, hogy az épület tulajdonosa képes legyen eldönteni, mikor kell szakemberhez, műemlékvédelmi képesítéssel rendelkező szakmunkához fordulnia annak érdekében, hogy a károsodott beteg épület számára a legmegfelelőbb beavatkozást megtalálja, a baj okát megszüntetve a szükséges javítást elvégezze, és ne a kuruzsláshoz hasonlítható felületi kezelést rendelje el.

E bevezető gondolatokat követően cikksorozatunkban foglalkozni kívánunk az alábbi kérdéskörökkel: tisztázni szeretnénk az épület értékeinek fogalmkörét, a beavatkozásokat, javításokat, helyreállításokat vezérlő alapelveket. Foglalkozni kívánunk az épület bejárásának gyakorlati rendszerével, a tetők, padlások, héjazatok karbantartásának feladataival. Megvizsgáljuk a vízle-

vezetés, a csatornarendszerek és a tereprendezés kérdéskörét. Részletesen szólnunk kell a lábazatok, falak külső, belső nedvesedéséről, a felszívódó talajnedveségről, és ennek rossz hatását csak fokozó műszaki „hiedelmekről”, a fa falburkolatok, a cementes vakolatok, az épület körüli cementjárdák, és a különböző szigetelőanyagok káros hatásáról. A karbantartási feladatok részeként elemezzük a szellőztetés rendszeres gyakorlatának fontosságát, ennek módzatait, és ennek kapcsán beszélünk az ablakcserék sokszor nagyon ártalmas gyakorlatáról.

A kizárólagosan technikai jellegű ismertetés mellett szólni kívánunk az épület eszmei, azaz történeti, esztétikai és örökségértékének megőrzéséről. Az épület jellegét sokban befolyásolja ennek berendezése, a berendezést képező műtárgyak karbantartása, vigyázása is.

Fontos ugyanakkor az is, hogy hogyan és milyen egyéb tárgyakkal próbáljuk díszíteni a közösségek egyházi életének térbeli központját, azaz a templomot. Szólvunk a megfelelő, odaillo, de a templom jellegével összhangban nem levő díszítési szokásokról, divathullámokról.

Reméljük, hogy a cikksorozatban közöltek gyülekezeteink, gondnokaink és lelkipásztoraink megfontolják és gyakorolják, és ezáltal hozzájárulnak egyházi épületeink értékeinek megőrzéséhez.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Ki jár templomba?

■ Valahol falun megállítja a tiszteletest egy buzgó templomkerülő ember, s a Szentlélektől vagy a korcsma gőzétől hajtva hadonászva magyarázza papjának:

– Tiszteletes úr, én nem fizetek egyházfenntartói járulékot, mert nem szoktam templomba járni!

A lelkész szelíden néz rá, és kis gondolkodás után komolyan mondja:

– Magának nem azért kell egyházfenntartói járulékot fizetnie, mert nem jár templomba, hanem azért, mert a kántor is meg én is rendszeresen járunk!

Beküldte: Pálffy Tamás Szabolcs

Az örök öröm (ecset) vonásai

BARTHA ZSUZSANNA MÁRIA

■ Március 4-én utolsó útjára kísértük P. Útő Erzsébet festőművészt Máramarosszigeten. 1933. február 28-án született Sepsi-kőröspatakon. Az Útő családot öt leánygyermekkel áldotta meg Isten, közöttük ő a második volt. Hamar kiderült művészetek iránt való fogékonysága, ezért a helyi iskola után tanulmányait a marosvásárhelyi Művészeti Líceumban folytatta, majd Kolozsváron a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola textil szakán diplomázott. Nehéz, ugyanakkor felemelő volt számára a művészetet választani mint hivatást a kényszerítő körülmények ellenére. Édesapját elhurcolták, a család fenn tartó nélkül maradt, testvéreit is segítenie kellett, hiszen kisebbek voltak nála. Sok-sok érv szolt amellett, hogy mondjon le álmairól.

A Főiskolán ismerkedett meg leendő férjével, Péter Dezső belsőépítésszel. Tanulmányaik befejezése után férje szűkebb hazájába, Máramarosszigetre költöztek. Házasságukat két fiúgyermek születésével áldotta meg Isten. Máramarosszigeten kezdett tanítani mint rajztanár. Az átlagosnál komolyabban foglalkozott tanítványaival. Bocsák Krisztina festőművész tanítványa írja róla:

A boglyák titka

„Tanárnőmnek nagyon hálás vagyok, mert nemcsak rajzolni tanított sok éven át, hanem látni és észrevenni a körülöttünk levő világ dolgait.” Témái a táj és az ember voltak. Nagyon kötődött a nagybányai iskola formanyelvéhez, erdélyi tudatához. Erzsébet néni alkotásairól sugárzik az öröm. Nagyon termékeny és tehetséges művész volt. Túláradó energiáit belefestette vásznaiba.

Önarckép zöld kalappal

Örökké fiatal, és milyen jó egészségnek örvend – gondoltam karácsonykor. Öregek ezek a mai fiatalok – véleményezte Erzsébet néni a karácsonyi helyzetet –, angyal nem ismernek, csak ajándékot kapnak. Ekkor találkoztunk utoljára, úrvacsoravételkor.

Ha valaki, akkor ő győzött meg arról, hogy az öregedés döntés kérdése. Erzsébet néni az alkotó, fiatal érzékenységet választotta. Talán mindennap angyaljárás lehetett nála – gondoltam irigykedve.

Nem hallott jól, de szeme keresett, kutató, élénken fürkészte a témákat, és szeretettel néztem én

A diófa ősze

is a kezét, azt a kezét, mely annyi szépséget festett már vászonra. Energikus gondolatai nem kevésbé erőteljes képekké vagy tanítássá váltak.

Sajnos a fiatalságnak is vége szakad egyszer: nála ez egybeesett az élet utolsó pillanataival.

Alkotókedve töretlen volt. Tanítványai sokasága azt is jelzi, hogy tudását nem akarta megtartani magának, hanem szórta mindenkinek, akit csak érdekelt.

Nem véletlen, hogy unitárius vagyok – vallotta első találkozásunkkor –, az is akarok lenni. Neki a szabadság lelki oldalát vallásossága jelentette. Becsülte a mindenkori vallásos érzést, alkotásai Máramarossziget templomairól is szólnak. Húsége, amivel gyermekkorra vallásához ragaszkodott – meghatott. Azért is jövök úrvacsorát venni, mert felnőttem fejjel is ezt a vallást választanám – mondta. Néhány unitárius van Máramarosszigeten, számukra évente négyszer sátoros ünnepeink alkalmával tartunk istentiszteletet a református imateremben. Erzsébet néni halálával pótolhatatlan veszteség érte a művészek világát és a mi kis unitárius közösségünket is.

Egyensúlykeresés változó világunkban

Márciusi lapszámunkban a 2012. október 4–7. között Marosvásárhelyen szervezendő unitárius, unitárius-univerzalista és más felekezetű nők második világtalálkozásának négy meghívott előadójáról nyújtottunk ismertetőt. E havi lapszámunkban két újabb előadót mutatunk be röviden ismertelve munkásságukat és érdeklődési területüket.

■ LÉVAI ANIKÓ – jogász, Budapest, Magyarország

1986-ban szerez jogi diplomát az ELTE Jogi Karán, 1986-ban kötött házasságot Orbán Viktorral.

1996 előtt egyéni ügyvédként dolgozott, 2010-ben környezetvédelmi szakjogászi vizsgát tett. Öt gyermeke van, Ráhel, Gáspár, Sára, Róza és Flóra. A legidősebb gyermeke 1989-ben, a legkisebb 2004-ben született.

Alapító tagja az 1990-ben létrehozott Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatnak, és azóta is rész vesz a szervezet munkájá-

ban. 1998-tól az Ökumenikus Szeretetszolgálat önkéntese. Húsz éve támogatja munkájával a Vakok Batthyány László Gyermekotthonát.

2007-ben rendhagyó szakácskönyvet írt *A konyhaablakból* címmel. Társszerzője a *Jogerő legyen veled* című tanulmánygyűjteménynek, melyben neves jogászok válaszolnak meg alapvető jogi kérdéseket fiatalok számára. 2011 januárja óta a *Magyar Konyha* című gasztronómiai magazin szerkesztőbizottságának elnöke.

■ CATHY CORDES – ügyvezető igazgató, Bedford, Amerikai Egyesült Államok

A bedfordi unitárius univerzalista gyülekezet aktív tagja, az Első Nemzetközi Unitárius-Univerzalista Női Konferencia tanácsadói bizottságának és az ICUUW vezető tanácsának is tagja volt. A bedfordi önkormányzat megválasztott képviselője. Az Unitárius-Univerzalista Testvérgyülekezeti Tanács ügyvezető igazgatója. A Tanács több mint 170 unitárius-univerzalista gyülekezet testvérprogramját támo-

gatja az észak-amerikai, valamint a világ más részein levő unitárius és unitárius-univerzalista gyülekezetek között.

Együttműködik dr. Richard Ford professzorral a testvérgyülekezetek számára beindított közösségfejlesztő programok bevezetésében. Kidolgozott egy ösztöndíj-programot, mely révén magánszemélyek és kis csoportok is részt vehetnek a testvérgyülekezeti mozgalomban. A Tanács képviselőjeként meglátogatta az Erdélyben, Magyarországon, Indiában, a Fülöp-szigeteken, Burundiban és Ugandában élő unitáriusokat.

Felhívás

■ Haladó angol nyelvtudással rendelkező lelkészek, lelkésznők, teológiai hallgatók, segédlelkészek és tiszteletes asszonyok jelentkezését várjuk, akik a konferencián kis csoportokat vezetnének.

Jelentkezési feltételek:

– haladó szintű angol nyelvtudás

– részvétel egy félnapos csoportvezetői képzésen a nők marosvásárhelyi világtalálkozóját megelőzően.

Jelentkezési határidő: április 25.

Részletes információ Páll Krisztinánál.

Elektronikus posta:

pallkrisztina@yahoo.com

Telefon: 0740-785390

Megkezdődött a bejelentkezés!

■ Jelentkezni a konferencia világhálós oldalán lehet (www.icuuw.com), angol nyelven, egyes pontoknál magyar nyelvű fordítás is található. A link megtalálható a konferencia blogján is (sicuuw2.blogspot.com).

Első lépésként regisztrálni kell a honlapon, ezután lehet a megjelenő regisztrációs űrlapot és legvégül az ösztöndíj igénylési űrlapot is kitölteni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy nemcsak nőszövetségi tagok jelentkezhetnek, hanem bárki, aki a programot vonzónak és építő jellegűnek találja.

A programtervezet olvasható a sicuuw2.blogspot.com oldalon.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy szinkrontolmács csak a központi előadásokon lesz. A kiscsoportos megbeszélésekre és a kötetlen társalgásokra tolmácsot nem tudunk biztosítani. A kiscsoportokat próbáljuk úgy felállítani, hogy az angolul nem beszélőknek legyen segítség a kommunikációban, de a kötetlen beszélgetéshez ezt nem tudjuk biztosítani.

A találkozóra vonatkozó kérdésekkel kérjük, forduljanak bizalommal a kapcsolattartókhoz.

Kapcsolattartók:

Koppándi Éva

Elektronikus posta: koppandieva@freemail.hu

Telefon: 0752–814379

Moldován-Szeredai Noémi

Elektronikus posta: noemi@netter.ro

Telefon: 0724– 071268

A Kornis Kata Asszonykórus házatájáról

ÁRKOSI GYÖNGYI

Nőnap dínom-dánom Székelyderzsben

A Kornis Kata Asszonykórus és a nőszövetség tagjaival együttműködve szervezte meg Újvárosi Katalin lelkész a nők napi ünnepséget, amelyen 60 nő számára biztosítottak helyet az egyházközség gyülekezeti termében. Az előkészített bohókás műsor-számok és a finom sütemények mellett az est meg-
lepetése az élő zene volt.

Vendégségben Marosvásárhelyen

Március 21-én hite erősítő istentiszteletet tartottak a marosvásárhelyi Bolyai téri egyházközségben, amelyen Demeter Sándor Lóránd és Újvárosi Kata-

lin lelkészek szolgáltak. A lelkészpárt ünnepi műsorával elkísérte a Kornis Kata Asszonykórus, az énekvezéri teendőket Pál Ákos székelyderzsi kántor látta el. Prédikációjában Demeter Sándor Lóránd lelkész négy kérdésre válaszolt: Miként lehet elcsendesedni? Mi történik velünk, miközben Istenre várakozunk? Miért nehéz megváltoznunk? Mi történik velünk, ha megváltozunk, átformálódunk? „Egyszerű falusi asszonyok vagyunk mindannyian, akik azért kerültünk össze, mert szeretünk énekelni” – mutatta be a székelyruhába öltözött kórust Újvárosi Katalin lelkész. A bemutatást követően a kórus *Székelyderzs, ahol a történelem együtt él a faluval* és *Megénekelte egyháztörténet* című előadásaiból mutatott be irodalmi szövegekkel és történelmi kiegészítő adatokkal ellátott zsoltárokat, népdalokat.

Tavaszi öröm

BENEDEK ENIKŐ

■ Bevallom őszintén, szívre tett kézzel, hogy ezen beszámolómm pár bevezető sorát – gondolatban – elkölcsönöztem Pál János marosvásárhelyi segédlelkésztől, aki olyan szépen írt a Közlöny februári számában az ifjúsági egyesület munkájáról. Igen – töprengek magamban –, nekünk, honi tájainkon élő magyar unitárius embereknek dicsekvésnek tűnik tünhet, ha valami szépet és jót állítunk saját magunkról. Ugyanakkor rettenetesen fukarok tudunk lenni a dicséretekkel, ami a mások munkáját illeti.

Kedves Tiszteletes Úr! Én gratulálni szeretnék a közösségnek, az egyik fő koordinátornak, és ugyanakkor bocsánatot kérek, amiért ilyen merészen elkölcsönözöm a bevezető sorait: „Jelen írásunk nem követ propagandisztikus, avagy öntömjénező célokat, mint ahogyan sokan gondolnák első pillantásra.” Ugyanakkor itt és most meg kell jegyez-nem tapasztalataim alapján, hogy általában az ifjakkal könnyebb dolgozni, hisz ők egy felnövő nemzedék, akik váltják egymást, akik fiatalos lendületüknek köszönhetően mindig fogékonnyak az újra, az ismeretlenre, nincsenek előítéleteik, könnyebben megbocsátanak egymásnak, égnak a vágytól, hogy saját ma-

gukat adhassák a mindennapokban. Ezzel ellentétben a nőszövetségek tagjainak zöme már érett asszony, némelyek már húsz év tagsággal a hátuk mögött, akikkel nagyon megfontoltan, körültekintően és finoman kell bánni, akiknél minden kimondott szónak súlya van, és akik sokszor csak megpihenni, szemlélődni, vigasztalódni jönnek el egy-egy találkozásra.

Közel 18 éves nőszövetségi munkám során sokszor feltettem magamnak a kérdést: Hogyan tovább? Mi legyen a havonkénti előadások témája – ami érdekelné is az asszonyokat? Miként tudjunk pénzalapokat előteremteni a munkánkhoz? Hogyan tudnánk segíteni a rászorulókon? Évadkezdő ülésünkön, melyet október elsején tartottunk, ezekre a kérdésekre próbáltuk keresni a válaszokat.

Most, közel fél év távlatából, már egészen könnyűnek tűnik a megtett út, és ugyanakkor írni is könnyű mindezekről. Október 9-én az egyházközséggel karöltve Idősek Vasárnapját szerveztünk és a költségeknek felét a Nőszövetség állta. November, december és március hónapokban egy-egy gyönyörű előadást hallgattunk meg: Liszt Ferencről (Jakabházi Vera), Torockóról (Gál

Barna), George Sandról (Jakabházi Béla). Benedek Jakab helybéli lelkész újévi imádsága, buzdító, bátorító szavai sokat jelentettek számunkra. Nagyon jól éreztük magunkat a törzsasztali beszélgetéseken az Apartman Coffee-ban. Húshagyókeddi farsangbúcsúztatónk virslivel, pánköval, csörögével és alakoskodással megtette a hatást mindenféle szempontból. Szép volt a hat valásfelekezet asszonyaival három nyelven együtt imádkozni március 2-án az Ökumenikus Világimanapon. Születésnap, névnap jókívánásaink mindig és mindenkor meghallgatásra találtak. Az idén volt az első alkalom, hogy házon kívül, egy étteremben ünnepeltük a Nők Nemzetközi Napját, nagyon jó hangulatban, sok tombolával, virággal és jókívánásokkal. A munkában sem lankadoztunk, hiszen 690 darab kürtöskalácsot sütöttünk. Idős, beteg embereknek karácsonyi csomagokat készítettünk, és a gyermekek csomagjaihoz is hozzájárultunk.

Így próbálom átadni, a tavasz nagy ünnepe felé közeledve, a segesvári nőszövetség tevékenységének csokrát, amelyben benne vannak a lélekvirágaink, és amely csokrot 25 asszony készített el. Fogadják szeretettel.

Gyertek, és imádkozzunk!

■ Sepsiszentgyörgyön március 2-án, a Nők Világimanapja alkalmából az istentiszteletet s a felekezettekkel együtt való közös imádságot és éneket evangélikus testvéreink templomában szervezték meg.

Unitárius egyházunkat szolgálattal Ferenczi Mária-Magdolna és Pávelka Éva képviselte. Jelenlétével Szabó Adél lelkészasszony és néhány egyháztág is megtisztelte a rendezvényt.

A meghirdetett program szerint a malajziai testvérekért imádkoztunk. Nagy Adél evangélikus segédlelkész „Békesség és üdvözet” jelszóval köszöntötte a jelenlevőket, amit egy Malajziáról szóló vetített képes ismertetés követett.

A 33. zsoltár 20–22. versének elhangzása után a nőtestvérek közösen olvasták fel az imanap liturgiájának részeit, és vettek részt az éneklésben. A nyakunkban viselt színes sálak a malajziaiak sokszínűségét jelképezték. (Ferenczi Mária Magdolna)

Kedvességekkel versenyeznek az unitárius egyletesek

GERGELY NOÉMI

■ Az ősz végén több mint egy tucat egylet gondolta úgy, hogy megmérettetik magukat azért, hogy elmondhassák magukról: ők voltak a legjobb egylet az elmúlt évben. Egy sor bemelegítő feladat után – amikor főként a csapatmunka és a kreativitás került előtérbe és természetesen az, hogy mindeközben mindenki jól szórakozzon –, a tél végére már egy igazán nagy feladattal kellett megbirkózniuk a versenyzőknek.

A megadott fogalom elég tág volt. Egy bármilyen jó cselekedetet kellett véghezvinni saját közösségükben. A lényeg legfőképpen az önzetlenségen volt, és azon, hogy legalább egy pár ember arcára sikerüljön mosolyt csalni. A zsűri elképzelése ilyen szinten eléggé csekély volt, nem várt el túl nagyot. Az egyletek viszont felülmúltak minden elképzelést. Igazán színes képzelőerőről és tettekrevalósításról tettek tanúbizonyságot a feladat teljesítésével.

Az árkosi fiatalok a falut bejárva egy agydagantos kislány műtétjére gyűjtöttek, hogy azzal a kevéssel is, amit a falu lakosai tudnak adni, segíthessék a gyerek felépülését. A bölöniek többek között szeretetvendégséget szerveztek a gyülekezetük tagjainak, segítettek a falu lakóinak fát vágni, cipekedni, vagy éppen a kátyús úton átkelni. A kolozsvári egyletesek egy kicsit kiléptek saját korukból, és úgy döntöttek, a járókelők cipőit fogják megpucolni kedvtelésből, ingyen és bérmentve. Nagyjátán a fiatalok ellátogattak a falu idősebb lakóihoz, akiknek a fa- és vízfordásban segítettek. A szabédi fiatalok az egész falujukat meglepték azzal, hogy ők szervezték meg a hagyományos farsangi bált, amely az idén igazán színes lett a fiatalok táncelőadásával, valamint színdarab bemutatójával.

A székyudvarhelyiek úgy döntöttek, hogy azokat a gyerekeket örvendeztetik meg, akik napjaikat a kórház falai között kell, hogy eltöltsék. Énekeltek, és megajándékozták a beteg gyerekeket, akik hatalmas mosollyal köszönték ezt meg. A magyarsárosi egyletesek templomuk környékét takarították meg a tél alatt felgyűlt jégtől és hótól, illetve a harangláb környékét szabadították meg a piszoktól, benőtt gáztól, sártól. Vargyason finom, házi pánköval kínálták meg a szeretetvendégségre érkezett lakosokat a fiatalok, valamint egy nagyszabású tervbe is belekezdtek: a falu utcanev tábláit festették meg. A gyönyörű, népi motívumos táblák már ott is díszelnek az utcákban, hogy tudtul adják, a fiatalok tisztelik a falujukat. Hamarosan az összes utca Vargyason ilyen táblákkal ékeskedhet.

Ezek után csoda-e, ha a zsűri egész este vitatkozott a pontokon? Hogy lehet ennyi és ilyen változatos, jóindulattal végzett munkát egyáltalán osztályozni? Hosszú egyezkedés után a zsűri kategóriákat hozott létre a pontozáshoz, de a szíve szorult össze, hisz látta a sok munkát. A fiatalok kitétek magukért minden településen, és megmutatták, hogy nem akármilyen értékeket képviselnek. A lendületes, jókedvű találkozósaikon, amikor zajuktól hangos az épület vagy akár a fél település, akkor is mindig a legjobbakra törekednek, és mindig készen állnak segíteni. Saját ötleteiktől vezérelve, minden külső hatás és segítség nélkül, úgy gondolják, hogy tudnak többet és jobbat tenni azért a közösségért, amelyben élnek. Az *Év Egylete* vetélkedő feladatára beérkezett pályázatok azt bizonyították, hogy fiataljaink szívükön viselik azt, ami a körülöttük élőkkel történik. És a sok mosoly és örömmel telt tekintet, amelyet ezért kapnak cserébe, lendületet ad nekik, hogy folytassák az elkezdett munkát.

Ha többet szeretnél megtudni az *Év Egylete* vetélkedőről, ha érdekel, hogy milyen feladatok voltak, vannak, milyen megoldások érkeztek be, kik vesznek részt, hogy áll a vetélkedő, ki van éppen első helyen, akkor látogass el az azevegylete.odfie.hu oldalra. Kövesd figyelemmel, hogy alakul a verseny az első helyért és az *Év Egylete* címért.

A magyarsárosi fiatalok munka közben

Összerázódás a korondi ifjúsági egyesületben

■ Az idén is megszerveztük, március 9–11. között, a korondi ifjúsági egyesület kirándulását, amelyen 15 személy vett részt. A kirándulás a Korondtól körülbelül hét kilométernyi távolságra levő Pálpatakára vezetett. Pálpatakon az ún. „Nagymama házában” zajlott a közös hétvége. Pénteken összeült a csapat, és megbeszélést tartott a ház szabályairól, majd vacsorát készítettünk közösen, utána pedig egy kis bulit tartottunk, amely alatt mindenki kimerült, és hamar álomra hajtotta fejét.

Szombat reggel 8-kor volt az ébresztés, szép nap-sütéses reggelre ébredt a csapat, és gyorsan fel is frissült a hús hegyi levegőn egy kiadós séta alkalmával. A reggelire 9-kor került sor, majd folytattuk reggeli tevékenységeinket. Az óra már elűtötte a tizenkettőt, amikor egy kis vetélkedőnek kezdtünk neki. Két csapatra oszlottunk, és hidat kellett építenünk a következő anyagok segítségével: papír, ragasztó, ceruza, olló, filctoll. A közös munka eredményeképp meg is született egy közös híd.

A vetélkedő befejeztével ismét egy kis séta következett, majd nekifogtunk az ebéd elkészítésének és miután jóllaktunk, ismét egyesületes játékokba merültünk, amelyek által jobban megismertük egymást, és eltölthettünk egy jó hangulatú estét. Majd ismét vacsoráztunk, amit ezúttal a fiúk készítettek el.

Összerázva csoportképbe

Később szerveztünk egy remek záróbulit, amely alatt az egész csapat együtt táncolt, énekelt és nevetett. Vasárnap reggel mindenki szomorúan ébredt, hisz tudtuk, hogy hamarosan indulunk haza. Elfogyasztottuk a megmaradt ételleket, takarítottunk, összecsomagoltunk, és felidéztük az egész hétvégét.

E hétvége volt a korondi ifjúsági egyesület ilyen kirándulása, amely nagyon-nagyon jól telt, és örülünk, hogy sor kerülhetett rá. Folytatjuk helybeli tevékenységeinket, és reméljük, még lesz részünk ilyen remek, közösen eltöltött hétvégékben!

TÓTH PETRA

Zúg március... a szórványban

■ Zúg március! – ezzel a címmel szervezték 2012. március 11-én Balázsfalván az 1848–49-es forradalmat és szabadságharcot idéző ünnepi műsort. A szervezők a Szülőföldünkért Egyesület (Balázsfalva) és a Türi Római Katolikus Plébánia voltak, akik ezzel a rendezvénnyel akartak lehetőséget teremteni a szórványmagyarok egy részének arra, hogy ünnepélyes keretek között, méltó módon emlékezhessenek az ezelőtt 164 évvel történetekre. A közös szereplésre a Fehér megyei települések – Balázsfalva, Magyarpéterfalva – szólistái és csoportjai mellett, Kovászna és Hargita megyei előadókat is fel-

kértek. Így jutott el Vargyas és Homoródszentpál 15, illetve 17 tagú küldöttsége Balázsfalvára vasárnap este.

A helyi Kultúrházban összegyűlt – környékbeli településekről is idesereglett – közösség előtt a szabadságharc eseményeit és tanulságait a Szülőföldünk Egyesület elnöke, Karácsonyi István, valamint Kémenes Lóránt Zoltán, türi plébános méltatta.

Az ünnepi műsor a homoródszentpáli Csalóka Péter színjátzó csoport verses-zenés összeállításával kezdődött, ezt követte a Csillagvirág táncegyüttes moldvai táncjátéka. A Vargyasi Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület szavalói – Farkas Orsolya és Gánya Ervin – a szabadságharchoz kapcsolódó versekkel mutatkoztak be, Máthé Zsuzsa és Ilkei Lóránt 1848-as

dalokat énekeltek. A vargyasiak műsorát az ODFIE aranyérmes népdalénekes, a nagyajtai Fekete Kincső gazdagította, aki citrakisérettel Kossuth-nótákat énekelt. A balázsfalvi Karácsonyi Tímea hegedűjátékát a magyarpéterfalvi Hanga táncszóportja követte. A műsor a homoródszentpáli Dénes Erzsébet és Nagy Csilla népdalénekesek fellépésével zárult.

A több mint kétórás műsort a közönség és a szervezők nagy tapsal köszönte meg. Mi, meghívottak, megtiszteltetésnek éreztük a felkérést, és örültünk, hogy különleges körülmények között, a szórványmagyarok körében ünnepelhettük az 1848-as márciusi eseményeket.

PÁJER GYÖRGY SZABOLCS

Orvosnál

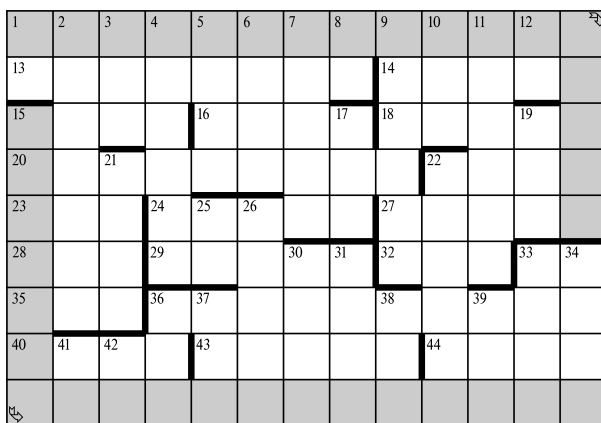
– Nos, uram, milyen az étvágya? Eszik abból, amit engedélyeztem? – kérdezi a doktor a felülvizsgálatra berendelt, nagyon rosszul kinéző betegtől.

– Rossz, doktor úr! ...! – feleli a beteg. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Fiú–lány alkotta kettős

régen a nyári mezei munkákban. 14. Magyar tudós, a stresszelmélet megalapozója (János). 15. Élősködő állatka. 16. ...-fáril! 18. Futását Vörösmarty írta meg. 20. Vegyesíz. 22. Angol Katalin. 23. Angol zenekar volt. 24. Szerepet élethűen alakító. 27. Belgrádi palota. 28. Régiség. 29. Megszabott munkaegettség. 32. ... László, hazai magyar festő volt. 33. Personal Computer. 35. ... Sumac, perui énekesnő. 36. Kihívó viselkedés. 40. Ritka női név. 43. Rangadó. 44. ... Turner, énekesnő, a rocknagymama.

Függőleges: 1. Éjfél. 2. Baj, kár. 3. Ollós állat. 4. Kozák katonai vezető. 5. Francia naturalista író volt (Émile). 6. Drágakő-féle. 7. „Beszél” a tyúk. 8. Sorvégek! 9. Horvátországi város lakója. 10. ... culpa, az én bűnöm, latinul. 11. Gyorsan párolgó. 12. Lyukas zloty! **15. A poén befejező része.** 17. Múlását óra méri. 19. Baranya megyei falu Magyarországon. 21. Az örök város. 22. Viseltes. 25. Állóvíz. 26. Bizonyítékokkal szolgál. 30. Árok széle. 31. Becézett Albert. 33. Vékony lemez vagy textilanyag csík. 34. Ruhatartozék. 36. Vízi állat. 37. Erre a helyre. 38. Csónakgerinc. 39. Csonthéjas gyümölcs. 41. Részvény Társaság, röviden. 42. Magasodik.

Megnyugtató

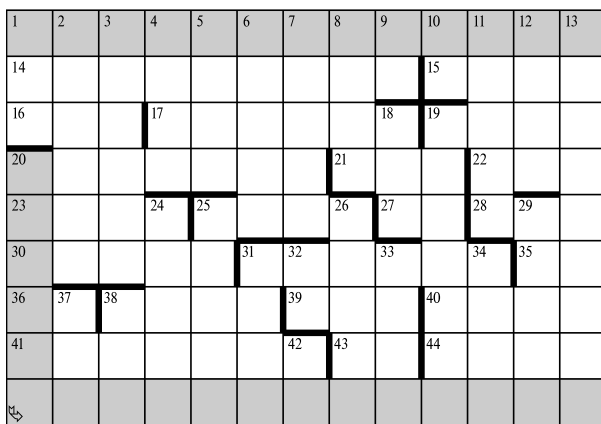
A székely kicsit később ér ki az állomásra, a vonat már elment, ezért elkezd méltatlankodni az állomásfőnöknek. Az egy darabig hallgatja, majd rászól:

– Mit idegeskedik, tata? ...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 14. Petőfi Sándor ráérős hőse. 15.

Dal. 16. Hatvan perc. 17. Apró termetű patás állat. 19. A Dnyeper bal oldali, 320 km hosszú mellékfolyója. 20. Hargita megyében két folyócska is viseli ezt a nevet, az egyik a Kis ..., a másik a Nagy ... . 21. Angyalrang. 22. Lenti helyre. 23. Nem volt anyósa. 25. Régész igéje. 27. Részvény Társaság, röviden. 28. Borít. 30. ... Daszajev, a Dinamo Kijev focikapusa volt. 31. Cseh író volt (Bohumil). 35. Igen, németül. 36. Indok. 38. Abba az irányba. 39. Yoko ..., énekesnő, John Lennon özvegye. 40. Tűz. 41. Fehér virágú cserje, koszorút kötnek belőle. 43. Kés része. 44. Öreg néni a mesében.

Függőleges: 1. Öreg bácsi. 2. Beteg. 3. Kozák katonai vezető. 4. Román rajzfilm volt (Popescu). 5. Erdélyi magyar történetíró volt (Péter). 6. Gyakori férfinév. 7. Régi kozmetikai márka. 8. Piramis. 9. Páros gyár! 10. Kent közepe! 11. ... insanity, erkölcsi elmezavar. 12. Ennivaló. 13. Az óriás teknősbékák szigete. 18. Szaglászerv. 19. Buta. **20. A poén befejező része.** 24. ... lapu, gyomnövény. 25. Labdát lábbal kerítésen átjuttat. 26. Szeptember közepén kezdődik. 29. Méltatlankodást kifejező szó. 31. Pástétom. 32. Fába vés. 33. Kevert, gyenge szeszes ital. 34. Fiú párja. 37. Mely személy tulajdona? 38. Idegen művészet. 42. Zavar a szélein!

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Szombatfalvi József (honlap)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatja.

Forrai Tibor

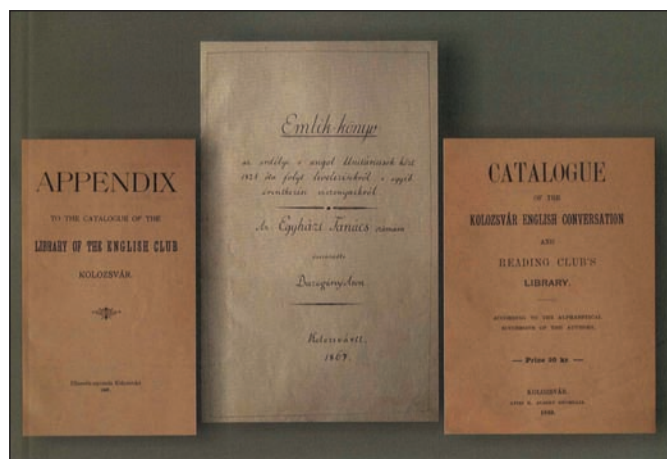
Kovács Sándor: Angolszász–magyar unitárius érintkezések a 19. században

■ Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadványai közé tartozik az a kötet, amelyet figyelmükbe ajánlok. A fedőlapon az egykori kolozsvári English Conversation Club két kiadványa fogja közre azt a kéziratot, amely talán legfontosabbika az angol–magyar kulturális kapcsolatoknak. Míg az angol nyelvű társalgást és a kultúrák közötti érintkezést szorgalmazó intézmény idegennek tűnhet számunkra, addig az említett fedőlapon Buzogány Áron kézírása „az erdélyi s angol Unitáriusok közt 1825 óta folyt levelezésekről s egyéb érintkezési viszonyokról” készített áttekintést az Egyházi Főtanács számára 1867-ben Kolozsvárt. Kovács Sándor több éves kutatómunka eredményeit építi az angol–magyar kapcsolatok történetévé. Unitáriusokként is izgalmas olvasmányoknak nézünk elébe. 1821-től 1905-ig követhetjük nyomon az angol, majd amerikai és erdélyi unitáriusok levelezését. Megtudhatjuk, hogy a kezdetben egyházpolitikai kapcsolat miként nyer egyre nagyobb jelentőséget, túllépve az egyházi keretet, és miként válik fontossá egész Magyarországon. Ez a vonatkozása lehet érdekes a kulturális kapcsolatok kutatói számára, hiszen Kovács Sándor rámutat arra, hogy az angol–magyar kulturális kapcsolatok felekezeti indíttatásúak és e szempont vizsgálata nélkülözhetetlen.

A levelezés, utazás és személyes találkozás, a kölcsönös látogatások, majd az intézmények kiépülése szabja meg a felekezeti kapcsolat ritmusát, és tágítja azt kulturálissá. A történeti alakulást követő fejezetekből megtudjuk, hogyan mutatkoznak be egymásnak az erdélyi és angol unitáriusok, hogyan találunk közös nyelvet, kik az első, angol nyelvet is ismerő unitáriusok, kik látogatnak Angliába vagy onnan Erdélybe, hogyan éli túl e kapcsolat az évtizede-

ket, és miként tud fennmaradni. Körmöczi János, Paget János, Kossuth Lajos, Ferencz József, Buzogány Áron, Kovács János, J. J. Tayler, Edward Tagart mellett John Fretwell és Jókai Mór személyét és munkásságát is új vonatkozásaiban ismerhetjük meg e kötetből. A szerző munkájának legfontosabb része a kolozsvári angol társalgási kör, az English Conversation Club történetének rekonstruálása a korabeli napilapok rejtett utalásaiból. A szerző legnagyobb érdemét e gyűjtőmunka jelenti. Ez a Club szolgálhatott mintaként a Dávid Ferenc Egylet szervezésekor is, amely a tudományosságot és szórakoztatást ötvözve a szabadidő értelmes eltöltését kínálta. E kötet hasonlóképp működhet, ilyenként ajánlom unitárius és nem unitárius olvasói számára.

BERKI TÍMEA

KOVÁCS SÁNDOR

Angolszász–magyar unitárius érintkezések a 19. században

ERDÉLYI
MÚZEUM
EGYESÜLET
KOLOZSVÁR

269

ERDÉLYI
TUDOMÁNYOS
FÜZETEK

Árkosi Gyöngyi könyvtáros (Székelyderzs), Balázs Tamás lelkész (Magyarszovát), Bartha Zsuzsanna Mária lelkész (Nagykároly), Benedek Enikő út- és hidépítő almérnök (Segesvár), dr. Berki Tímea irodalomtörténész (Kolozsvár), dr. Czire Szabolcs teológiai tanár (Kolozsvár), Dimén Csilla Júlia kántor (Alsófelsőszentmihály), Ferenczi Mária Magdolna agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), Furu Árpád műemlékvédelmi szakmérnök (Kolozsvár), Jakabházi Béla Botond lelkész (Nyárádgálfalva), Mátéfi Tímea gyakorló teológiai hallgató (Torockó-Szentábrahám), Moldován-Szeredai Noémi lelkész (Csekefalva), Nemes Gyula református gondnok (Nagyernye), Pájer György Szabolcs ODFIE belkapcsolatok szakosztályvezető (Vargyas), Pálffy Tamás Szabolcs lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), Simó Melinda pszichológus (Homoródjánosfalva), Tódor Csaba lelkész (Homoródszentpál), Tóth Petra diák (Korond), Veress Ferenc László lelkész (Bethlenszentmiklós)